

1-198*

153 (1)

153.

Khudu #73 Masiangoako 51.
Mutla le Tau I. indexed 10/38 K32/13

pp. 1-198.

s. 153 Tales of the Bakgatla of Saulspoort

Bogologolo kgale kgale Mutla le Tau di
tsa gax lesaka. Go lesaka le
sena go fela, Tau ea be e opa
Mokgosi e re, "Phologolo tso tthe
tso tthe ntha le bone, meno a medile
a medile gae nyege nyege meno a medile
mo roara ga a ke, meno a medile nyege
nyege a medile gae."

Diphologolo tsa phuthaga tsa
tla la lesaka, tsa fithela Tau e lo
kile tthogo mo matlhakung. Tswene
ea be e tsa legonyana e kgotla Tau
mo maragong. Tau ea tsi boga Tswene
ea be e re, "Tswene tswenyana ngoana
mpepu re tsamae ga gona motho o ea
veng a sulera tsi boge"

Tswene ge e tsoa fa monyako
Mutla a be a tsoala monyako. Tau
ea tsoa, ea simolola go bolaea di-
phologolo. Thata, e be e bitsa Mutla
le Khudu e re "Banna tlaang koano

re boeng gore re ka dirang
 di nama ke tse. Tlang re ipakoleng.
 re itimoleng lerole, di kgokgotsho
 kgokgotsho tsa rona di o meletse.
 Tlang re di logetseng ka mafura a
 di phologolo.»

Mutta le Khudu tsa be di
 kgobokanya di phologolo. Ge di fetsa go
 di kgobokanya, Tau ea be re,
 »Re tsoametse go dira moletlo oa
 thabo le tlotlo.»

Ge di ntse di maketse ga
 tsoaga maru a mantsho ntsho me
 tsa tshoga thata thata Tau ea ba
 ea thothosela, ea re »Banna re tla
 dirang, pula ke eo e tla.

Ea fittha makhomara a bo
 podi ka tswana motshagare, potsane
 ea tsoa ea gofula magoleug, podi moe.
 Ea ga dina tlapa la ocla bo
 dibeng la re »Ti-di-di-di-di« Segogoana sa
 itaea mogolokoane sa re »koa-koa-koa-

koa«

Mutle a be a re, »khare Mokgôrô e
ikaga o ka ikaga« Tau e be e re »Kialo
ngoana-ngoana ka,«. Mutle a be a re, »Byang
ikgetle, di thomesô itheme«. Byang bo bo
ikgetla, di thomesô di ithema. A be a re
»Mokgôrô ikage, di thomesô di be di
ikemesa«. A be a re »Mokgôrô ittulele
Mokgôrô o bo o ittulela go be go sala
koa nôkông. Tau be e re. »Koa nôkông
ngoanaka go areng.« Mutle a be a re »koa teng
ke ea paleloa.«

Tau a be a re »Khudu palama o rulele
koa nôkông«. Khudu ea be e palama ge e
fitha koo dimo ea be e pitikôloga e oa
e re jafa tshê taba, e be e re »Mtatemogolo
legapa ba kamba thube ga« Tau e be
e re »A mosimane oa mollapa bauna«
Tau e be e re »Palama Mutle o mo
phale mosimane o oa mpara oa tlôrôe«
Mutle a be a palama ge a fitha fitha
koo dimo a be a pitikologa a oa

Ea nong Tau ea be e re »Ke Ma
palama ka nosi ke rubele jula
e ise e fithe.«

Tau e be e re, »Mutla tsena
ka moteng o tle o phung phunge.«
Ea nong Mutle a be a ra ea
Tau a re, »Ntsha Mogatta oa go, o o
ntshetsa ka koano teng. Ke tle ke
go batle di nta,«. Tau ea be e
ntshetsa Mogatta ka moteng ga
Mokgōrō. Ge Mutle a ntse a
phunya oa rokelela Mogatta oa Tau
ka moteng ga Mokgōrō. Ge Tau e
re, »Mutle oa mpoloea« Mutle a re, »Ke
ntsha e koa teng Ntshé Mogolo.«

Ge di sena go fetsa go rubele
Mutle a fologa ge a fella fithe koa
tlase a be a re »Khudu tlisa di
nama re je«. ea Khudu a be a tlisa
di nama ge di a sena go di tlisa. Mutla
a tshola di nama, tse di mafura a
di beela nllha e lengoe, tse di mōkōgō

wa di beela ntsha e lengoe. Ge a sena go
 e tsa jalô, wa bitsa Tau wa re, »ntata
 le ba koano o tle o bolele ge ke go
 hotsa. Mutle a tsholetsa nama e
 mokôgô a re, »A ke ke je e ntate mogolo«
 Tau ea re »Ke eona ea basimane
 ngoana ngoanaka« Mutle a e beela kwa
 a ntsha e mafura a re, »A ke ke je e
 ntate mogolo« Tau ea be e re »O ko o
 lo lo o e jele ke ea banna bontatago
 ngoanaka« Mutle wa e beela kwa thoko
 wa ntsha e mokôgô, wa re »A ke ke je e
 ntate mogolo.« Tau ea re, »Ke eona ea
 basimane ngoana ngoanaka.« Mutle a e
 beela kwa thoko. Mutle a be a ntsha
 e mafura a be a re »A ke ke je e
 ntate mogolo.« Tau ea be e re »O ko o lo lo
 o e jele ke ea banna bontatago ngoanaka«
 Mutle wa be a re »Tsoara khudu
 ke go segole.« Aa be o segela khudu.
 Mutle a be a lathela lefura lefura
 Moganong. Tau ge e bona Mutle a

oetsa jalo oa Tau ea tlola ko go dimo
ga Mokgoro, ea kgakgoratlhanya. Ea paleloa
ke go fologa. Ea kuaa ea re "Mutte o
uthileng".

Mutte le Khudu tsa ja dinama
tsa tina Tau. Bo sigong boo ga naa pula
ea sefako se se toa sa naa go
fithela Tau e sua. Ka mosho
Mutla ga itumela thata ga re
"Ke bone bogosi ka jeno oa bo o tsa
di mapo o di loka moganong la Tau. Tau
gore le ganor le nne le a thame.
koa morago ga se bakanyana, le baka.
le Tau le o meletseng ka sona
Mutte a thothhora marapo. Ge a sena
go thothhora. A be a tsena mo le-
tlatong. Ge a sena go tsena mogolewa,
a be a simolola lecto a kgadzana
le Khudu.

Ge a ntse a tsamaisa a fithela
di phiri di a gile motse. Mme a simolola
go kgethisa di phiri. Isa ngongorega. *

E rile ge di phiri di bona Mutle tsa^{re} go tla
kgosi ea di phologolo.

Mutle kgaoganyo ea II (Part II)

Mutle a be a raea di phiri a re,
»A palang metsi, mme e re ge a bela
ke 'loke marapo moteng Ge Re the re
bone gore mouna ke mang kapa kgosi.
Mme tsa simolola go ina maoto a tsona.«
Phiri e re »Tshōtshō ke a fya morena«
Ina kale »Tshōtshō ke a fya morena«
Mutle a be ina letlalo la Tau a
go nyeditse leoto la gagoe, mme a
inole lerapo, are ke le mosimane
ke oena Ina kale Phiri e re, »Tshōtshō
ke a fya morena,« Ina kale »Tshōtshō ke
a fya morena«
Matshegare ge di ile go tsona
mutle a tsoe mo sekgopheng sa Tau a
bine a re, »Ke mutla motona kolomoto
ke fenyane Tau le phiri kolomoto

ke re Ina »Ina kale tshotsho ke ea
 fya morena ina kale tshotsho keea
 fya morena « Bana ba di phiri bo
 ba re »Bonang se lo se ga se se tona
 se kanyanya se tsebe di tona jela. «
 Matsi boea di phirinyana tsa be di
 ra tse di tona di re »Selo se na ke
 Phologolo e nyenyane e tsebe di tona jela. «
 Tse di tona tsa re »Bana le ea
 tse noa selo seo ke morena, di dinalang
 puo eo. «

Mutle are, »Aparang metsi le tle
 le loke marapo. « Ge metsi a bela
 Mutle a be are, »Ina kale « Phiri ere
 ts »Ishatsho ke ea fya morena « »Ina kale
 tshotsho ke fya morena. « Ka mosho tsa
 be di re, »A engoe e tona e lalale e tle
 e ts. bone selo se gore ke eng «
 Matshegare ge di phiri di ile go tsona.
 Mutle a tsa mo sekgopheng a bina are,
 »Ke Mutla motona kolomoto ke fenyau Tau
 le phiri kolomoto ke re ina kale tshotsho

ke ea fya morena, Ina kale tshōtsho ke ea
fya morena.»

mantsibooa e tona e ne e laletse
ea be e sa tse di ngoe e re »Banna se lo
se ke mutle banna.» Ge mutle a re

Apaeang metsi.» Phiri e ngoe ea be e tsa
letlapa, e rata sekgopha, Mutle a tsoa
mo sekgopheng a tshaba thata ruri
mme di phiri tsa re »Re ba tlile jeditsoa
ke mutle banna.» E la nong di phiri
tsa ikhutsa matsoenyega a e tse a
di nne di bojosega ka ona. Isa itumela
tsa di ra moletlo oa thata le ea
phomolo. Tsale boga bana ba tsona
ka mo ba di thuditseng ka teng mo
bothateng le nne di le mo bona
tsa rata, tsa tlotta bana ba tsona
tsa re »Ge e ka be e ne e se tona
re ka be re ne re jeditsoe ke Mutle
mosimanyana oa mpapa. Mme ka
baka la temogō e neng le lamogile
mutle ka ona re bolokegile.»

Mutle Kgaoganyo ea III (Part III)

Mutle ge a ntse a tshaba a fitlha
 "Itholoe a tshameka ka dinaka a ntse
 a re fye. » fye-fye fye Nakana tsa
 ga Itholoe le Mutle, ba rutana
 bongaka le Mutle« Mutle a be a re
 » Monna Itholoe ka dime le na ke tle
 ke letse« Itholoe a be a re » O mpara
 monna ga a ke a dina monna o
 mongwe di nakana tsa goe.« gagwe.

Mutle a be a loga le anogore
 a tle a bolae Itholoe. Mutle a be
 a raq Itholoe are, » Monna a re epe
 mosina, mme re go tse molelo mo
 go ona. E tle e re ge molelo o tuka
 O ntlhathele mo go ona. Mme e re ge
 ke bitsa o ke ne ke ea fya o tle
 o ntsho ntsho moisong«. Itholoe a
 a dumela ba etsa jalo.

Ba gotsa molelo mo mosimeng
 o ba o e pileng. Ge molelo o tuka
 Itholoe a phanola Mutle a molathela

Mutle a be a tshoga a re »Ke la
 mosimanya« Tau^{ya} be e re, »Ntsha
 la ke la bone« Mutle a be a ntsha
 pekê. Tau ea tshoga ea thothosela
 Mutle a re, »Ntsha bo ba gago ke
 bo bone« Tau ea ntsha bo ba eona
 Mutle a tshoga a re »Ke ba mosimane«
 Tau ea re »Ntsha ba go ke bo bone«
 Mutle a ntsha mutle^{ya} va Noko, Tau
 ea duma mala ea thothosela
 Mutle a re, »Ntsha kgopa ea go
 ke e bone« Tau^{ya} ntsha kgopa ea
 eona, Mutle a tshoga a re »Ke ea
 mosimane runi« Tau^{ya} re »Ntsha
 ea go Mutle a ntsha khudu ge Tau e
 bona khudu^{ya} makala^{ya} thakana
 thogo, Mutle a re »Mosimane ke tla
 go be tla thata, Mutle a re »Tau
 duma ke go utlue gone o duma go
 le kanang kang« Tau^{ya} duma
 mutle a re »Go duma mosimane tota«
 Tau ea re, »Duma Mutle ke utlue

Mutle a tsaya thobelo a thunya Jau a re,
 »Thun-u u, Jau ea dela fa pithe«.

Tse di ngel tsa Oshaba thata
 mutle a tsva mo le gagea la ta di
 di phiri tse di mo hobeleng. A di re
 a re, »Dinama di kha no tsa Jau.«

~~Di tsa tsa~~ Di phiri tsa o sala
 morago go fitshela di tsona koo
 di nama di leng gona. Ge di tsona
 koo teng Mutle a be a re, »
 »Ke monna ka gore ke le file di
 nama«. Di phiri tsa go pola ka
 moo Mutle a di bo giseng ka teng.

Di phiri tsa re »Kra tsola pele
 go sa neng jaló re ea go balala
 basigo.« Mutle a re, »Bo rra ke
 utluile ke tla ea pele ke tlogela
 ma tsoenyego a o thole«

Ke eona polelo ka ga Mutla
 Motona hólómotó. Ke feny a
 Jau le phiri.

T. S. R. Masiangoako

^k
Rakhudu le Mosadi

Bogologolo taala go no go na le monna
 ea neng a bidia Rakhudu. Ba ne
 ba oloa ke tlala e kholo thata ruri.
 Rakhudu o ne a na le ngoana oa
 mosimane. Mosimanyana e na, o
 na a ba pakela magoe marekhu.
 Mme ntata goe o ne a sa mottuse.
 Ge sebaku se ntse se tsamala
 Mosadi oa kh Rakhudu a tshola
 ngoana. Mosadi a tsoenyega thata
 ka gore go nne go sena sa a y ka
 se jang. Mme a rala monna oa
 gagoe a ne, » Ka e lefa ne bolaoa
 ke tlala e ea ga etsho o kopu
 mabeli ke tle ke boni go phela. Ka
 gore fa ne bolaoa ke tlala e e
 tsho sang.»

Ja nong Rakhudu a a.
 spakanya a dumedisa ka fa lafeng,
 a tsema tseleng. Ge a yittha' Ikoo
 bo ra tsoala goe a ba bolelela ka

fa a tlang ka teng. Selêlo su gagoe
 sa ba tshosa thata. Ba hutsajala
 thata ge ba go pola ngoana oal
 bona ka fa tsoyeng bothata ka
 teng. Ba se ke ba tthele ba
 seya sebaka, ka pele ba be ba
 pana koloi, ba laisa Mabelê,
 dipitsa, di kgamelô, di jika, le metshe
 gone ngoana oa bone a se ke a be
 a tthoka sepe.

Rakhudi a laela ho Ratsolagoe
 a tsena tseleng. Ge a lebile lebile
 koa gagoe gaupe le Noha ea koa
 a bo a fa poka koloi. A jolosa
 di fo tso tsothe, a di fittha mo
 nokeng. Mme a busetsa koloi go
 boratsoalagoe. Ge a fittha koa
 teng ba ne, »A o dinile jaha ge re
 go laetse« a ne, »Ratsolale go ntso
 jalo nuri. Ke le bogile thata nuri«
 Ba opa di atla ba itumela thata
 gone ngoana oa bona o tla phela.

Rakhudu a dumedisa a sa disa pila a
 tsena tseleng. Ge a fittha kwa dilong
 a gotsa mohlô, a thatllege pitsa
 Mme a tshelela le loala a gaila
 a re, »Ma ngokoane a ka mpona a
 ka se mpolae, gai-gai-gai-gai,
 Ma ngokoane a ka mpona a ka
 se mpolae, gai gai-gai-gai« Ge
 pitsana e bela a be a faga. Ge
 e kgakgatha, a be a ofela a re,
 »Di kgaka oe, di kgaka oe
 tsoe di ntshakoe, di kgaka oe, di
 kgaka oe tsoedintshakoe, tla le
 nokotseng tsoedintshakoe tla le
 nokotseng tsoedintshakoe. Tse di ngoe
 di ea ntshakoe«
 Kgaka e be e re, »Ke lapile
 ke lapile, ke lapile lapile, tse tsetse
 tsetse« Di kgaka di be di fhu
 phuthega, Rakhudu a be a gama.
 Ge a jetsa go gama a be a ja.
 ga sena go ja a be a tsena tseleng

Ge a fittha kwa goe, a re Mosadi
 a re, » Ge ke ea bona sepe, le
 bona ba bolavaa ke tala ruri
 la rona e kaone ka gore re sa
 ntse re bona Marekhunyana. Koa
 teng le e seng bonekhu.« Mosadi
 a re, » Ke sille ge re sa bona sepe
 kwa teng.«

^a Ka ma moso mosimanyana
 ea go ba pula Marekhu, ge a
 boa a bona ntatagoe a kgotshe
 kgotshe thata. Mme a belaela thata.
 A sebela ma goe gone ntatagoe
 o tsoanetse go be go na le se a
 se jang. Mosimanyana a lalela
 ntatagoe ge a ea go troma. A mo
 sala morago. Ge a fittha kwa
 nokeng a bona ntatagoe a ja poga
 Mme a iphittha. Ntatagoe a ntsha
 le loala le pitsa. A thatllega
 pitsa moisong. A tshagela loala.
 A simoldla go quila.

A ne, »Ma ngokoane a ka mpona a
 ka sempolae, gai-gai-gai-gai
 Ma ngokoane a ka mpona a ka
 sempolae, gai-gai-gai-gai.« Ge
 pitsana e bela a be a e jaga.
 Ge kgakgatha. A be a vella are,
 Di kgaka oe, di kgaka oe
 tsoedintsakoe. Di kgaka oe di
 kgaka oe tsoedintsakoe tla le
 nokotseng tsoedintsakoe, tla le
 nokotseng tsoedintsakoe. Tse di
 ngoe di ea nokotsa tsoedintsakoe.«

Kgaka ea be e re, »Ke lapile
 ke lapile, ke lapile, tse-tsetse, tsetse
 tsee-« Di kgaka di be di phuthaga
 Rakhudu a be a gama. Ge a jetsa
 go gama, a be a ja. Ge a ~~seno go~~
~~ja a be a tsema tselo sa ntse~~
 a ne oa ja ngoana oa gagoe a be a
 siama a ne ja thoko ga goe one,
 »Mtata mphe, Mtatagoe a oeloa ke
 Moriti« a ne, »Mosimane eor-ga siama

a o disa koa ra go ^{le} ba palang teng «
 Ra goe a be a motsholela mo
 Sekhurumelong. Mosimanyana ge
 ra goe a lebela koa a loka
 bogobê mohgetsaneng ea bapalang
 marekhu ka eona. Ntātāgoe ge
 a mogadima a pithele a je ditse.
 Mme a makale thata, ge a motsa
 Mosimanyana a re, » Ke ea
 ikutluisa«. Ntātāgoe a motsholele
 gape. Tla ge ntātāgoe a lebela
 go sele. A loka bogobê mohgetseng.
 Ge ba jetsa go ja Ntātāgoe
 a be a re, » Ea koa pele ke e tla «
 Ge ba tseba koa gae, ba ma
 fela le mosadi ba se ke ba
 mmoja sepe. Ge ba ntse ba ntse
 mosimanyana a be a ra ea
 magoe a re, » Batla mogopo o
 motona«. Magoe a be a o tisa.
 Mosimanyana a be a utshisa
 bogobê mo teng. Ra goe a oela ke

Moriti, a be a tetesela. Mosimanyana
a raeu magoe ~~that~~ a re, »Mata o
fithela mabêlê kwa noheng.«

Magoe a mo raeu, E ea kwa
kgosing be tle ba o tsa mabêlê a o
Mosimanyana a ea kgosi a e.
bolelela ka moo ba phelang ka
teng le ntutugoe. Mme kgosi ea
ntsha batho gore ha ee go tsa
mabêlê a o. Gore mosadi a tle a
phele a se ke a bolava ke tlatu.
Ba lata mabêlê kwa a leng teng.
ba tisa goe. Mme mosadi a
tlogeloa ke tlatu e e neng e
mo molaea. Mosimanyana eo
a pholosa magoe mottaleng.
Mosadi eo a kgogana le monna
oa gagoe ka gore monna o na
a sa mottuse. Gape monna e ne
e le mo lai oa gagoe. galô
Mosadi a bona gore ga gona
kayiso go ope.

J.S.R. Masiangoako

Mouna le Mosadi le bona ba bararo

Bo gologolo mouna mongoe o ne a na
 le bona ba basimane ba le
 bararo. Mme tiro ea bona e ne
 e le go disa di podi. Ba ne ba
 disa ka di beke. Beke e ngoe go
 disa o mongoe, engoe go ee o
 mongoe jalo jela. Tsatsi le le
 ngoe ngoana o mo tona a be a
 tsaea di podi a eo di disa. A di
 isa koa ma to byonyeng a
 matalana. Mantsofoba a be a di
 botsa gore a di kgotshe. Ka Isa
 le di ne, »Re bile ne paloa ke
 go ntsha moea mo oa.« Mme a
 di ga pa a di isa koa sakeng.
 Ge a fitlha koa sakeng ntata goe
 a be a di botsa a se, »
 »Di podi a le kgotsa kgotshe«
 Isa le di ne, »Re tsoenoe ke
 thala e kgolo thata

a be a motsa gore a di kgotshhe.
 Mosimanyana a raea Matagoe
 a re, »Isa re di kgotshhe thata
 di bele di paloa ke gontsha mooa.«
 Matagoe a be a re, »Di
 podi a le kgotshhe.« Isa be di re
 »Re tsaeroe ke tala e kgolo thata
 ga ra fula sepe.« Manna mogolo
 a be a re, »Mosimane e o
 maaka tlo ga o tsamale ga ke
 the the ke go bala, ga o oa siama.«
 Mosimanyana a tsema tseleng.
 ka ma moso ga ea go disa mo
 nnae. A di isa kwa mataleng.
 maitseboba a di botsa gore a
 di kgotshhe. Isa be di re, »Re bile
 re paloa ke gontsha mooa.«
 A be a di isa gae. Ge a fitlha
 kwa gae, Matagoe, a mo isa
 gore a di kgotshhe. Mosimanyana
 a be a re, »Isa re di bile di
 paloa ke gontsha mooa.«

Monna mogolo a be a di botsa gore
 a di kgotshhe. Isa be di ne »Ke
 Isoeoe ke tlala e kyolo thata «
 Monna mogolo a be a re,
 »Mosimanyana eo o bolaisa di
 podi tsa ka tlala a nthee a re
 di bile di puloa ke go ntsha
 mooa a ntae a ka »Isamaea o
 tloge fa ga ke go batla ga oa
 pasa le seng la felo: Ge ke ga
 dunia ke se ke ka be ka go bona «
 Ka ma mosoga be go ea
 mosimanyana eo mottana, a be
 di isa kwa mabyenye a matalana.
 Maitsooa a be a di botsa gore
 a di kgotshhe. Isa be di ne »Ke
 bile ne puloa ke gontsha mooa «
 A be a di isa gae, ge a fittha
 kwa gae, ntatsoe a be a motsa
 gone a di kgotshhe. A be a re,
 »Isa ne di bile di puloa ke
 gontsha mooa «. Monna mogolo a

be di botša gone a di kgotšhe. Isa
 be di re, »ke tsoeroc ke tlala e
 kgolo thata«. Monna mogolo a be
 a re, »Mgoana oela tšela o tšamoe
 o le ferepere thata.«

Ka mosō monna mogolo a
 be a bobola natso. A di isa kwa
 Mataleng tota. Mantšibooa ge a
 di botša gone a di kgotšhe. Isa
 be di re, »ke bile re paloa ke
 go ntšha mooa«. A be a di isa
 kwa gae. Ge a fitšha kwa gae.

Mosadi mogolo a be a motša
 gone a di kgotšhe. Monna-
 mogolo a nka a re, »Isa re di
 bile di paloa ke gontšha mooa«
 Mosadi mogolo a be a di botša
 gone a di kgotšhe. Isa be di re,
 »ke tsoeroc ke tlala e kgolo thata«

Monna mogolo a be a re,
 »Di poditše ga di a bolo nhalala
 ke kobile banake jela di ntše

di a ka. Banake ba ile ke tla
 tthole ke ba bona kae. Ke la
 tthegile. Mosimane oa nthā a be
 a ile jara kg ngoaga tse di
 supang. Makgo oa a moleboga
 ka kgomo jela. Oa bo bedi a be
 a sebetsa mo ha ba bettang. Ba
 mo lboga ka tafole jela. Oa
 boraro a ~~sebet~~ sebetsa mo go
 dirang melamu, le e ne ba
 mo lboga ka molamu o le mo
 ngoe jela.

Mosimane oa nthā be a
 hoela gae. Ge a fittha ja Otšeng
 e ngoe le tsatsi la be a le
 phirima. A be a kopa marobato
 ja teng. Monna oa Otšle a kgatlhoa
 ke kgomo ea Mosimane eo.
 Mme bodigo a be a tšaea
 kgomo e a e fittha. A be

Monna oa Otele a be a raea mosimane
 eo a re, »Mune ge o le modidi jana,
 dijo re go di re le tse di byang«
 Mosimane a bita tse di hoo
 dino thata. Monna oa Otele a re,
 »O tla di duela ka eng«. Mosimane
 a be a re, »Kgomo go tthola, kgomo
 ge e go tthola ga tsoa chelete e
 ntsintsi; Monna oa Otele a be a
 tshoza thata.«

Monna oa Otele a be a re,
 »Kgomo e ka ntsoanela. Nka
 kuma ka pele muri«. Bosigo
 monna eo a be a tsa ea kgomo
 e e tsoanang le eona e la
~~mosimanyana~~ Mosimanyana.«
 Ka moso Mosimanyana a be a
 tse na tseleng a tsamoa. A be
 a fitlha ho a goe. Ntatugoe le umagoe
 ba itumela thata ge ba bona
 ngoana oa bona a thile goe. Mme
 Mosimanyana be a ba raea a re,

» Ke ~~na~~ na le kgomo e e makatsang
 ruri. Ritsang bo-rakgadi le bo
 malome batle ba e bone, gore ke
 kgomo ea mo ~~tata~~ huta o fe«. Ba be
 ha phuthoga. Mosimanyana a be
 a re, » Kgomo go thola, Kgomo e se
 ke e go thola«. Mosimanyana a
 mahala thata. A be a re, » Monna oa
 Oteleo nthileng«. Ba be ba
 phatlalla ba sa bona sepe sa
 molemole.

Mosimanyana oa bo bedi
 a be a tla. A rolle tlole ea gagae.
 Ge a fitlha fa Oteleo e na leeo.
 le tsatsi; la be le oela. Mue a
 paleloa ke go feta. A be a papogela
 fa teng go ho fa ma-robato.
 Monna oa Otele a be a re, » Ke
 go fee dijo tsa di mo huta o fe«
 Mosimanyana be a re, » Ga ke
 batle dijo. dijo ke una«. Monna oa
 Otele a be a re, » Oa reeng ge ole

Makgasoanyana ea na. Dijo di ha tsoa
 kae fateg fa. Mosimanyana a be
 a ne. »Tafole iteke. Tafole ea he
 e iteka. Go tsoa dijo tse di tshosang
 tse di rotisang mathê. Monna oa
 Otele a thakana thogo, ge a bona
 dijo tsa, mo huta oo.

Bosigo a be a tsoea tafole e e
 tsoanang le tafole ea mosimanyana.
 & A be a tsoea ea mosimanyana
 Mosimanyana ge a tsoa ka moso
 a be a tsoea tafole e e seng ea
 gagoe. Ge a tsoa koa ge batsadi
 ba gagoe ba itumela ge a thile
 gae. A be a ba rala a ne. »Ditang
 di tsala tsh tsothe, gone di tle di
 bonê metholô e e »diroang he
 tafole e e ea me. Ge di tsoa go
 phuthoga. A be a ne, »Tafole iteke
 tafole ea seke. Mosimanyana a be
 a ne, »Monna oa Otele o nthileng
 Batho ba be ba phatlalla basa

hona sepe sa molano. Ba soa bathata
nuri.

~~Mosimanyana~~ Mosimanyana oa
bo raro, a be a tla le ene a sikerē
molamu oa gagae. Be a fitlha fa
Oteleng eona eea. Letsoai: la be le
phirina. Mme a fa pogela fa teng a
ko fa ma robalo. Monna oa
Otele a mo dumella, a be a
motsa gore o batla dijō tsa mo huta
mang. Mosimanyana a bita tse di
paganeng. Monna oa Otele a be
a re, »Na ve ge o ika pere jana o
tla di lefela kaeng.« Mosimanyana
a be a re, »Molamu se betsa.
Molamu oa be o itaea monna oo
thata gore a be a tshabele koa o
kung ea ka morē. Mme monna eo
a re, »Ke tla di gofa ke be ke
go fa le kgomo le tafole sa ~~so~~ tsa
bo magolo.« Mosimanyana a
be a re, »Di ntsho ka felle ke ea

di batla«. Monna eoo a be a di ntsha
ka pele. Ka moso, Mosimanyana a tseba
tseleng ea gae. Ge a qitha kwa
gae! Ba tsadi ba gagbe ba itumela,
le ho mogoloe.

Mosimanyana a be a re,
»Bitsang bi tsala di tle di mpone, di
be di boné le di lo tsa bo nkgonne
tse di sa bo leng go utsoi oa the
Monna oa Otletle.«. Ba be ba phutlega
le batho ba tla go bona. Mosimanyana
a be a re, »Tafole itheke« Tafole ea be
e iteka. Ba a ja thata ba itumela. Ba
be ba go pola le tsatsi le ba une
ba koatle ka lona. Ge une tafole
e padile go iteka. Mosimanyana
a be a re, »Kgono go thola«
kgomo ea be e go thola, ga oa
chelete e ngata thata nuni: Di tsala
tsa sela thata. Ge batho ba bu
ngoe ba re ba sela le bona
Mosimanyana a be a re, »Molomu

sebeta« Molamu oa be o itaea
 batho thata, gore ba be ba
 phatlalale ba tshabg thata ruri
 go thuntse le vole. Ba ga tana
 E ntse e le samphele Gemphele.

Molamu oa ba felegetsa gore o
 seke oa the o bona o fe fa
 ga ufi.

Janong Monna Mogolo le
 Mosadi Mogolo ba itumela thata
 ge bona bana ba bona ba
 thile goe. Sape ba sebeditse
 dilo tse di molemole tse di tla
 ba thusang thata & mo bo tshoking
 ba bona.

J. Tholoe

Monna le mosadi:

Bogolozolo go hile ga be go no go na
le monna le mosadi: Ea ne ka moso
ba ee masimong, go tthagola.

Mantsibooa ge ba boela koo gae.

Go tle nonyane e fete e palame
sethare, ~~no~~ nne e opele e re,

» Mosadi ea lemanang, Mosadi; ~~le~~ ea lemanang
tthaga tsukê, tsukê, tthaga tsukê
tsukê«. Tthaga e be e thibana fa
neng ba tthago tse teng. Ka moso
ge batla ba fithela go thibile
tthaga fela. Ba makale, ba tthagole
Mantsibooa ge ba ea gae nonyane
e tle e fete e palame sethare, e o
pele e re, » Mosadi ea lemanang fela
Mosadi ea lemanang fela, tthaga
tsukê tsukê tthaga tsukê
tsukê«. Tthaga e be e thibana. Ka
moso ge ba tla f ba fithela go
thibile tthaga fela. Ba makale
thata. Ba be ba tse tse ga thata.

Monna a be a re, »Ke tla lalala ke
 tle ke bona gore tiro e e dirwa
 ke eng.« Mantsibooa monna a
 a be a iphitlha. Ge Mosadi a sena
 go tlamaea. Nonyane ea be e tla
 e fete a e pala-ma sethane. e be
 e opela e re, »Mosadi ea lemanang
 fale, Mosadi ea lemanang fale tlhaga
 tsukê tsukê tlhaga tsukê tsukê«
 Tlhaga e be e thibana. Monna a
 be a tlamaea a ea gal Ge a
 fitha koa gae, a be a bolelela
 mosadi tse a di tona boneng
 Ka mosoge ba tona
 koa tshinonga be a e pa
 mosina fa tlase ga sethane.
 Mantsibooa a be a tona mo
 mosimeng. Ge a ntse a ntse
 nonyane ea be e tla. E be e
 opela, e re, »Mosadi ea lemanang
 fale Mosadi ea lemanang fale tlhaga
 tsukê tsukê, tlhaga tsukê tsukê«

Thaga e be e thibana. Monna eo a be
 a isa seatta a tsoara nonyane
 eo. Ge a sena go e tsoara a be
 a re, »Mha go tthaba, tthaba ka
 le maō« E be e re, Se nthabe
 tthabe ka lemaō, ke tla pyêga
 mafsi, ke tla pyêga Madila« Monna
 a be a re, »Pyêga ke bone«
 Nonyane ea be e pyêga Madila.
 Monna, a be a noa. A itumela a be
 a lebala go tthagola.

A be a e tsala a ea gae
 le eona. Ge a pittha koa gae a
 be a bita mosadi oa gagole a re,
 »Mosadi batla nkgō ke tsoerē
 nonyane e e pyêgang mafsi.«
 Mosadi a be a batla nkgō. Monna
 a be a re, »Mha go tthaba tthaba
 ka lemaō« E be e re, Se nthabe
 tthabe ka lemaō ke tla pyêga
 mafsi ke tla pyêga Madila« Monna
 a be a re, »Pyêga ke bone«

Nonyane ea be e pyêga e tlatsa
 Mkgwana Madila. Mosadi a be a
 opa di atla a itumela a be a
 le bala go tthagola. A be a re,
 »Ka jeno ke bone kgomo e ke tla
 e gamang«. Ba be ba tsa
 Nonyane ba e boloka motung.
 ba be baloela bana ba bona
 gore ba seke ba be ba e tsoenyu.
 Ga feta se baka se se telele ba
 ntse ba tshotse nonyane e. Ge
 go ntse go ea koa pele batho
 ba makala ge ba bona batho
 ba le bana bona ba a kola
 thata.

Tsati le lengoe bana ba
 bona ba be ba raga bana
 ba motse ba re, »Mona re na le
 nonyane e re e gamang« Ba
 be ba re, »A re eng le leng go e re
 bontsha« ba be ba re, »A re
 tsamaeng le tle le e bone«

Ge ba fittha koa ntung ea bona ba
 be ba ba na ea ba re »E ka e«
 Ba ie ba e ntsha. Ba be ba re »Nka
 go tshaba, tshaba ka lerumo«. E be e
 re »Se ntshabe tshabe ka lerumo ke
 pyêga mafsi, ke pyêga madila«. Ba be
 ba re »Pyêga re bone« Nonyane ea
 be e pyêga madila e tšatsa, tšatsa di
 bona.

Banyana ba be ba ja ba
 itumela thata. Ge ba sena go kgona,
 ba be ba re, »A nonyane ea nongere
 binele«. Nonyane ja simolola go
 bona bina thata. Koa mo raga ga
 sebakanyana, nonyane ea be e re,
 »Ke lapile nteng ke ikhuteng«
 Ba be ba re, »Ikhutse« Nonyane
 ea be e re »nteng ke se fole ke tša
 boa« Ba be ba re, »Tsamaea«
 Nonyane ea be e tsamaea, e be e boa.
 Gape ea be e kopa gape go ea
 kwa nte. Ba e dumelile go ea kwa teng.

Ge e fittha kwa ntle ea be e joja e
isa maela.

Banyana ba tshoga thata ba
be ba thalloa. Ba be ba re, »A re
e la tšeng re tšeng re bone ge re ka
seke na e tshoara« ba be ba
simolola go e la tela. Ba e sala
moraga -go fithela letsatsi le oela.

Ge matsema a boa kwa
masimong, ba fithela motse o o
meleke. Bana ba sa utluale -go pe.

Masilo ge e fithela nonyane ea gagae
e se o. A itse kwa bana ba ileng
teng. Mme a seke a bolela ope ka
ga nonyane ea gagae. Motse oa
juduega oa tsoga mokuruduru
me kgosi ea utluale ntha tsothe
tse motse. Ga seke ga ba ope ea
ka itseng kwa bana ba ka beng
ba ileng teng. Batho ba tsega
thata. Hela ba netelwa ke kwa
bana ba ka beng ba le zona.

Ge letsatsi le sena go phurima banyana
 ba kaseleba ba se ke ba itse koa ba
 ka sang teng. Ba be ba na le mosimane
 o mongoe. o leina la gagoe e nang le
 bidida, Tshagana Nkokopana. Ea nang
 Tshagana Nkokopana, a be a ba re,

»A re eng koa mokgōrong koo ole o
 fa ole« Aa ba be ba sa teng. Ba
 jete ba gotra molle. Ge ntsa ba
 itisitse, ba be ba utua ledimo & le
 tla. La be & le bitsa le ne, Tshag
 »Tshagana Nkokopana. A o ko latthela
 lekgabenyana la ngoenyana ke je«

Tshagana Nkokopa a be a
 le latthela. ledimo le be le le latthela
 jela le seng go utua sepe. ledimo le be
 le kopa gape. Janong Tshagana Nkokopana
 Nkokopana ge a sena go le latthelwa.
 A be a na ea ba ba ngoe are, »A re
 tshabeeng go fa re tšile go jela ge re
 ka se ke na tshaba« Ba ba ngoe
 ba dumelana le tšile eni. Ba be ba

Ge ntsi ba tshaba thata. Ba be ba
 utlwa ledimo le tla le siane ja morago
 ga eona bona. Ishegana Nkokopana
 a be a re, »tse palameng le setthare
 se se tona sele«. Ba be ba sepalama.
 Ge ba sena go sepalama. ledimo la
 be le fitlha ja setthareng seo.

Labe le simolola go se shaga.
 Le ne, »ke ea go shagattha mou, ke ea
 go shagattha mou. Ishegana Nkokopana
 a be a ra ea, »ba ba ngoe tse,
 a re, »ke tla opela me mme lona le
 ne setthare kikitta, setthare kikitta«
 »Ea nong Ishegana Nkokopana a simolola
 go opela a ne Phuku-Phuku ea bo
 vané e nile ne ile thomeng, ka
 phikela medupé, -ga se medupé mephikela
 nthinié se eta le madi a basetšana
 nthinié.«

Banyana simolola ba opela
 ba re, »setthare kikitta, setthare
 kikitta« Ishegana Nkokopana a

simolola a opela a ne, » Phuku Phuku
 ea ho rane e nile ne ile thoeneng ka
 phihela medupe, ga se medupe mephihela
 nthine nthine se eta le madi a
 basetsana, & nthine. «

~~Phuku~~ Phuku Phuku ea be e
 thaga e phuphutsisa di phuka. E be
 e lela bangana ka di phuka. E be e
 foja ka bone, e be e tsena koa
 motseng ka mamaso. E be e ea koa
 ga bo Ishegana Khokopana. E fete e
 kotama koa ba tsholelang molôra.
 Mma go Ishegana Khokopana a
 be a e tshela ka molôra, a se, » Dilo
 tse di etse koa bana ba rona ba
 ileng teng «

Phuku Phuku ea be e foja e ea
 koa kgosing. E fete e ra ea, » Kgosi
 e ne, » Ra ea batho ba ale meseme «
 Batho ba be ba ala meseme. ganong
 Phuku Phuku ea be e ntsha bana.
 Mme ea gana ka Ishegana Khokopana

ea re, »Mma goe o ntshetse ka
 mōlōra ke tsoe ke mottiseditse ngoana
 ga a ka a nthomogela pelo«.

Ea nong motse oa tso ga
 mokurukuru oa boitumelo jo bogolo.
 Mosadi a duduetse, a thila a be a
 fiela. A re, »Ke bone ngoanake«
 Me golōhoane ea utlualgo tloga koa
 kgosing go ea ntsheng tsothe tsa
 motse. Mma Tshagana Mokopana a
 mo nna mo khutsafalong le mo sellong
 se se tona.

J. S. R. Masiangoako

Motserene le ~~ntu~~ ntu ea bo

Bogologolo go no gona le mouna le
 mosadi le ngoana eo neng ba mme
 mmita Motserere. Mme ia re ba a
 gile ntu e ntle thata. Eo Motserere a
 neng a e nata thata. Sebaka se sengwe.
 Bo mma goe ba be ba mo lla gore ba
 juduga. Ene a be a re, »Ke tla sala mo
 ntung e na. Mma o tla nne o ntletsa dijo«
 Bo mma goe ba be ba sinolola ba
 juduga. Ba ea kgakajana. Ka moso
 mma goe a mo tletse dijo. Ge a fitlha
 kwa teng a be a sinolola go opela a re,
 »Motserene ngoanaka, Motserene ngoanaka
 mme, mme, bogobê sebo ngoanaka
 mme, mme, bogobê sebo ngoanaka«
 Motserene a be a sinolola go opela a raba
 a re, »Ke ea utlwa, mma, ke ea utlwa
 mma, mphe, mphe, bogobê ke je mma
 mphe, mphe, bogobê ke je mma.«
 Motserene a be a bula bula a
 tsaea bogobê a ja.

Ge a sena go ja. Mma goe a be a molela
 gone ba gile ntlhe e e phalang ena.
 Motserene a ne » Ga a e rate o rata ena »
 Mma goe a be a motlogela a bo ela
 koa gae. Mantsiboa Mmagoe a boela
 a mottisetse dijo gape.

Gape a simolola go opela gape
 a ne, » Motserene ngoanaka, Motserene
 ngoanaka, mme, mme bogobê se bo
 ngoanaka mme, mme bogobê se bo
 ngoanaka » Motserene a be a simolola go
 opela le ene, a ne, » Ke a utlua mma
 ke a utlua mma, mme, mme o lla
 se mofodi o a thagana » Motserene a
 be a lula a tsa ea bogobê a ja. »
 Ge a sena go ja. Mma goe a be a
 motlogela. Koa ~~mo~~ morago ga sebaka
 Radimo a be a tla a fete a opela ena
 a ne, » Motserene ngoanaka, Motserene
 ngoanaka, mme, mme bogobê se bo
 ngoanaka » Motserene a be a ne,
 » Tsamaila koa ke ea go utlua ga o mme »

Radimo a be a tsamaea ea go batla
 ngaka. A fete a e raea a ne, » Mthutē
 Lentsoe la basadi. Ngaka e be e mo
 raea e ne, » O bēsē tshiloana moisong
 ge e le Tshibidu o e metse. Mme o se
 ke be oa ne khōokhoō. Radimo a be
 a tsamaea a fete a bēsē tshiloana ge
 le Tshibidu a be a e metse. Ge a e
 mofisa kgokgotsho, a be a re khōokhoō.
 a be a tsamaea ea nong ee ea koo
 motsenerere ge a fittha kwa teng. A be
 a simolola go opela a re, » Motsenerere
 ngoanaka, motsenerere ngoanaka, mme,
 mme bogobē se bo ngoanaka, mme,
 mme bogobē se bo ngoanaka. »

Motsenerere a be a re, » Tsamaea
 koo ke ea go utua o Dimo. Mma go
 Motsenerere a be a tla. A fete a opela
 a re, » Motsenerere ngoanaka, Motsenerere
 ngoanaka, mme, mme bogobē se bo
 ngoanaka, mme, mme bogobē se bo
 ngoanaka. » Motsenerere a be a re,

»Ke ea utlwa mma, ke ea utlwa mma,
 mme, mme O lla se molodi' oa
 thagana mme, mme O lla se molodi' oa
 thagana. Motserere a be a bula a.
 tsaea bogobê a ja. Ge a sena go ja.
 A bo lela mma go gore Radimo O nne
 a thile go mo tsoenya.

Mma goe a mo rala gone a tsamae
 le ene. Motserere a gana go tsamaea. Mma
 goe a bo a a nasi. Koa morago Radimo
 a ea ~~gape~~ gape koa ngaheng. A fete a re,
 »Nthute ntsoeb la basadi. Ngaka ea
 mo rala ea re, »O bisi nêlête e re ge
 a ie bôllô, O mo motse. Kêla O se ke oa
 re, khôkhô. Radimo a be a be a tsamaea
 ge a fitlha koa go Motserere. A be a
 seni olola go apela a re, Motserere
 ngoanaka, Motserere ngoanaka, ~~mme~~
 mme, mme bogobê sebo ngoanaka mme,
 mme bogobê sebo ngoanaka. Motserere
 a be a re, Ke ea utlwa mma, ke ea utlwa
 mma, mme, mme O lla se molodi' oa

thagana. mme, mme o lla se molodi oa
thagana. Motsere ge a bua Radino
a be a mo-tsoara, a molatthela mo
ngetseng. Radino a be a re, »Ka jeno
ke bone di nama«

Radino a be a re, »Kgetse ea
ga Radino, bua ke utlue« Motsere
a be a re, »Ke tla bua eng di kgomo
tso-ga ntate di feta motthaba oa le
~~le~~ Le ratle, le di naledi« A be a
tsamaea, a tsamaea koa pele gape
Radino a be a re, »Kgetse ea ga Radino
bua« Motsere a be a re, »Ke tla bua
ke ne eng« Motsere a be a simolola
a opele a re, »Serialo, rialo, Dimo,
Serialo, rialo Dimo, nkgonne, ke Masilo o
mo ngoe ke Nokoane« Radino a be a
itumela a tsamaea. Ge a fittha fa ntung
e ngoe a be a tsena ~~mo~~ fa go eina.
Radino a be a lutsa batho ba
ntu e o go re ba tlo utlue kgetse ea
gagoe ka mo e tla buang ka teng.

Radimo a be a a simolola a re,
 »Kgetse ea ga Radimo lua« Kgetse
 be e ne, ~~ke~~ »Ke tla lua ke veng«
 Motserene a be a simolola go opela
 a ne, Senialo nialo Dimo, Senialo
 nialo Dimo, nko nne ke Masilo mo
 ngoe ke ngohobane ja nong ntlue,
 & ea be e le ea Malomago Motserene.
 Ja nong bomalomugoe ba be ba
 na ea Radimo ba re, »E ea koo
 ntlung e le go na le bohyaloo, re
 tla sele re le beletse kgetsana ea
 go«. Radimo a be a tsamaea a a
 tlo gela kgetsana ea goe fete ja teng
 Ge a sena go tsamua ba
 be ba ntsha Motserene mo kgetseng.
 Ba ka tela ditshoswane, me tshitshi
 le ka di phepheng. le di mpya go
 dira moroa lo bo hete. Ge Radimo
 a tla a be a feta a tra ea kgetsana
 ea goe a tsamaea. Koa pele a
 be a re, »Kgetsana ea ga Radimo

opele kgetsana ea nne ea ne ho tseba «
 Kad Kadimo a be a ne, » O didimala
 fela ke eo go ja « A be a tsamala
 a thamaletse fela kwa gae. Ge a
 pittha kwa gae a be a bae kgetsana
 kwa khung ea lapa. A be a vaa
 ngoana oa gae a ne, » Tisa kgetsana
 ke ele nyobhika. « Ngoana ga a ne
 o tsoara kgetse, Mpya ea moloma.
 A be a lla a ne, » Mtata kgetsana
 ea go e ea loma « Mtata goe a be
 a noma o mongwe a moraa a ne,
 » Eo e tsaee ngoanaha ne tlele go
 motima « O mongwe a be a
 tsamala, ge a ne o tsoara kgetse
 mpya ea be e molomu. Le ene a be
 a tshaba a ne, » Mtata kgetsana ea go
 e a loma « Mtata goe a be a ne,
 » mma be itose o tsaee kgetsana ne
 tlele go ba tina ga ba ba tle di
 nama « Mosadi a fete a ne o tsoara
 kgetsana, mpya e moloma. A be

tsa tshaba le ene, a ne, "Dumo kgetsane
ea go e ea lona"

Radimo a be a itlosa a fete
e ne o tsoara kgetsana mpya e
moloma. A ne ke e tsoara ka fa le
ka fa mpya e une e moloma fela.
A be a go gela kgetsana mo ntun
Ge a fitlha mo ntung a tsoala mojakô.
Mme a bula kgetsana ga tsoa di
p'epheng, metshutshi, di tshoaloane tsa
lona Radimo thuta gone a be a
stube le bati. A tshabela kwa
nokeng. Ge a fitlha kwa nokeng a
tlhoma ka ~~le~~ ~~hito~~ tlhogô mo senetseng
a isa maoto hoo dino Mme e be
a soa.

T. S. R. Masiangoako

Mae a ga Sana Sanyane.

Mettheng ea bogologolo thata. Mohumagadi
 Mohumagadi Sanyane o kile a batla
 Noko gore e dise mae a gagoe. A
 laela Noko gore o mongoe le omongoe
 eo a fetang ja tseleng eo. U seke a
 be a gata mae a o.

Ge noko e utse e a lebeleletse
 ga be go tla Rantoetoe, ge a tsena a be
 a botsa a re, »Mae a ke a gamang
 « Noko ea be e re, »Ke a ga Sanyane«
 Sanyane o rile, »Mottodi a tlole mo
 pyetle a pyetle« Rantoetoe a be attola
 a re, »Sanyane ke ea motshaba« Ga
 be go tla tthaga Mutle, le ene
 a fete a botsa gore mae a ke a ga
 mang. Noko ea be e re, »Ke a ga
 Sanyane« Sanyane o rile, »Mo tlole
 a tlole mo pyetle a pyetle«

Mutle a be a tlole a re,
 »Sanyane ke ea motshaba« Ga be
 go tla Tau, e fete e botsa gore

maea ke a gamang. Noko ea be e re,
 » Ke a ga. Sanyane « Sanyane o rile,
 » Motshabi a tle mopyetle a pyetle «
 Tau e be thuba maea, e re,
 » Sanyane ga ke motshabe «
 Noko ea be e a go bolela Sanyane
 se slau e sedi rileng. Sanyane a
 be a tshoga thata are, » Ke tla
 dirang tau ea Marala sekgoa. E rile
 le le bile koa seduttane ea kg
 khutsa ea be ea fittha lentsoe.
 Ga ke le thogonolo-rwi «

J. S. R. Masimangoako

Radimo le Mapane

Isatsi le lengoe Radimo a be a bona
 Mapane a epa ditthoro. Radimo a be
 a re, »~~Hela!~~» Hela! Hela! Mapane o e pang
 fo« Mapane a be a re, »Ke epa ditthoro
 «. Radimo a be a re, »Mphe ditthoro
 Mapane«. Mapane a be a re, »Ke go fe
 mma go« Radimo a be a tebela Mapane
 a re, »A o a nthoga Mapane«. Ke pale
 ba tebelana, Mapane a sia Radimo. Koo
 pele Mapane a fitthela noka e tletse.

Mapane a be a iphetola
 tshiloana e ntlenyane. Radimo ge a
 fittha fa nokeng, ge a bona tshiloana
 e na a be a etsaea are, »A tshiloana
 sa go opa Mapane Marago« Radimo a
 be a honopela tshiloana ka koo
 boseja ga noka. A re, »Korrima«
 Mapane a be a lthoma ka koo
 boseja a re, Radimo ga ntshidisa
 tshidisa noka e tle. Radimo a be a
 thikhitha lthogo are, »A na Dimo«

Radimo a be a i ~~phorumetsoa~~ phorumetsoa
 mo nokeng. A thuma a be a tshelela
 ka koa Moseja. A be a siana ja
 morago ga Mapane. Koa pele Radimo
 a be a tsoara Mapane. A be a re,
 »Ka jenō ke eo go ja, ^{ti}nama«

Radimo-ge a tse na koa goe a
 be a ra ea Magoe a re, »Thatsoa
 pitsa ea byalwa. Ke ape dinama tsa
 noko.« Mapane a be a raea Radimo a re,
 »Mha se ke ka butsoa-ge o ka nkapaea
 ka dikgong jeb dingde le tse dingoe.
 Mha butsoa-ge o ka nkapaea ka
 dikgonyana tse di ~~tshoeu~~ tshoeu tsa
 molatsoana«. Radimo a be a raea
 Magoe a re, »Sala o mo lebeleletse ke
 eo go batta dikgong tsa molatsoana.«
 Radimo a be a raea Magoe thipa
 a re, »Tsaea thipa ee e tle e re ge
 a go tsoenya o tle o mo tthabe«.

Magoe a be a sala a molebetse
 mo lebeleletse. Ge Radimo a ile.

Mapane a be sele a bolaea mmago
 Pino. A be a mo apoea. Mapane a be
 a tsoea di aparo tsa mago Radimo a
 di a para. Ge Radimo a tla. Mapane
 a be a ipoisa ka lentsoenyana la
 Mosadimogolo a re, »Ke setse ke mo ap
 apeile ke rile ga a nke a butsoa ka
 pele« Radimo a be a re, »O dirile pila
 mma« Radimo a be a fete a go tsa mollo
 o motona. Ge dinama di sena go
 butsoa. Radimo a be a tshola. A be a
 re o tsholela mmagoe. Mmagoe a be
 a re, »O ka ja di nama sa mpha
 manso-fela. Ke o na a ke a butsang
 gore ke tse ke tshole moko le mashetta.

Radimo a ja di nama a faa
 Mmagoe Mapane marapo. Mapane
 a khobokanya marapo. A be a re
 le tshettho. Ge a fetsa tiro ea gagoe.
 a be a tsoa ka hgoroana. Ge a
 dule a be a re, »Radimo-ga ja ja
 mmagoe a re o ja Mapane«

Radimo a ga lefa seyolo thata. A bitoa
 dimpya a re, »Saa, saa« Mapane a
 di gasetsa Marapo. Ge dimpya di e
 ja, Radimo a di feta a ntse a re,
 »Saa, saa« Mapane a gasa
 tshettho. ea thaba Radimo a paloa
 ke go siama. A siama a ba balla
 a tshotsa, tshettho e mo toere thata.
 Ge dimpya di fetsa Marapo, di
 be di mo latela. Ge di lebile
 Mapane. A be a gasa Marapo,
 di be di ea le Marapo go fitthela
 Mapane a sie Radimo

J. S. R. Masangoako

Mutla le Noko.

Tsatsi lengoe ~~the~~ noko ea be e kopra
 Mutle gore a e bellegile bana. Mutle a
 be a dumela go dira jalô. Bana le
 banne. Matshegare go noko e ile m koa
 Masing. Mutle a bolaea Nokoana. Ge
 Ma gde a tla. A be a mofa dinamata
 Nokoana. Ge noko e botsa gore ba di
 tsene kae. Mutle a be a re, »E rile
 Matshegare ke ntse ke tshameka le
 bonnake fa thabaneng. Ka bolaea
 »Tholole« Noko a be a ja ngoana
 oa gagae. Ge a sena go ja. Noko a
 be a re, »Mutle tliša bana buanye.
 Mutle a tliša bana ka bo
 bedi. O mongoe ea the thokang mo
 noaragoe a be a mo pataganya le
 eo o a utsweng pele. Ge noko e re,
 »Mutle the ngoana eo mongoe eo
 ga anye« Mutle a be a re, »Ba jile
 di nama thata matshegare.« Mutle a
 be a batsaea a ba busetsa koa

Mosimeng. Ka ma moso Noko ea ea
 Masing gape. mme Mutle a se a
 bolala ngoana eo mongoe gape.
 -Ge Noko e boa kwa Masing. Mutle
 a be a e fa di numa tea ngoana
 oa eona. Noko ea be e re, »Ke bone
 mmelegi eo o thata nuri ke ja di
 nama ka tsatsi le lengoe le lengoe.«

Ge a sena go ja a be a re,
 »Mutle tisa bana baanye.« Mutle
 a be a ba tisa tisa ka bo bedi
 ka bo bedi. A tisa bana ba ntsha
 ga bedi. Ge ba saanye Mutle a be
 a re, »Ba jile di nama thata nuri
 matshegare.« Mutle a be a busetsa bana
 »kwa mosimeng. Ka ma moso Noko ea
 be e ea Masing gape. Mutle a be a
 sale a bolala ngoana eo mongoe.

Ge noko e tla. Mutle a be a tisa
 ngoana a le mongoe. A mo tisa
 ga mme. Ngoana ge a gana go
 anya. Mutle a be a re, »O jile

di nana thata, ke ka moa a beng a gana
 go anya«. Ka moso noko ea be e ea
 Mading gape. Matshegare mutle a be
 a boldele ngwana oa bo pelo. Ge noko
 e tla e le, »Mulle tisa bana ba
 anya« Mutle a be a re, »Ba robetse
 ba jile dinama thata«. Mantsiboana
~~the~~ Noko ea be e re, »Mulle bana
 ba go ke ga batsoge ne«. Mutle
 a be a re, »Ba santse ba robetse«
 Noko e be e jela pelo. E be
 e re, »Tsamaea o ba tsa ea. O ba
 tsose bu tle ba anya. E sele e ba
 ka moso ga ba ise ba anya«.

mutle a be a ea kwa Moshimeng.
 Ge a fitlha kou teng. A be a
 imakatsa a re, »Bana ga ba eo.
 Ga ke itsi gone ba ile tsa e. Ba nne
 ba robetse fateng fa nuri«. Noko
 ea be e re, »Eo batla ngaha e
 go teng rankhuranyane«. Mutle a
 be a tsamaea a jete a bita

Rankhurungane. Motseleng. Mutle a be
a re, »A o ko o lathe tthabana ea
kgomo« Rankhurungane a be a laola.

A be a re, »Bana ba jloe ke
Mutle«. Mutle a be a re, »Ga oitsi
o seke oa ricalo. O re bana ba
jloe ke bujiletsela« Rankhurungane
a be a re, »Ke ea utua ke tta e
tse jalo.

— Ge bu tannu. Ga bo go toe
»Rankhurungane re tincletsoe ke
bana ne thuse« Rankhurungane
a be a lattha tthabana ea kgomo.
A be a re, »Bana ba jloe ke ba
jiletsela« Noko ea be e re, »Ga
a itsi tsamua o bita leba«

Mutle a be a tsamua a o bita
leba. Motseleng a mutle a be a re,
»Leba lattha tthabana ea kgomo«
Leba le be le laola. Le be le re,
»Bana ba jloe ke Mutle« Mutle
a be a re, — Ga o itsi o seke oa

malo. o tla ko biao. O re bana ba
 jelo ke ba pitiletsela « leba la be
 le re, » ke ea uttua ke tla etse julo «
 Ge ba pittha go bo go toe
 » leba lattha tthabana ea kgomo
 re timeletsoe ke bana « leba le be
 le laola le re, » Bana ba jelo ke
 ba pitiletsela « Noko ea be e re,
 » leba ga le itsi tsamane o bita
 Rantoetoe « Mutle a be a tsamane a
 ea go bita Rantoetoe. Motseleng Mutle
 a be a re, » Rantoetoe lattha tthabana
 ea kgomo « Rantoetoe a be a rua
 mutle a re, » Ditola tsa me ga se
 tsa mosimanyana ke tsa mouna «
 Mutle a be a pinella Rantoetoe.
 Rantoetoe gana go laola. Go pithele
 ba tsena koa gae. Ge ba sena
 go tsena. Mutle a be a kotama
 koantle. Ge noko e re, » Mutle a
 go o tlo uttua gore bana ba
 ile kae « Mutle a be a re, » ke tla

utlwa ke ntse ke le hoano pila jela «
 Noko ea be e re, » Rantotoe
 ne tumeletse ke bana. Latha
 tthabana ea kgomo o re bolele gore
 bana ba ile kae « Rantotoe a be
 a latha tthabana ea kgomo a re,
 » Bana ba jelo ke mmelegi oa
 bona, bana ba jelo ke Mutle «
 Noko ea be e re, ke ea » Ke ea dumela
 mutle go bolô go re jesa di nama
 ke sa itsi gore o di tsoa kae «
 Noko ea be e re, » Mutle ka joo
 jeno ke go bolaila muri, Ge o jelle
 banahe. « Mutle a be a itsetse a
 tshaba tshaba. Noko e tsoa le mutle
 le kaitikaiti. Mutle a tshaba thata
 a sia Noko. Koa pele Mutle a be
 a fitlha Mamarotarota a
 tshoagong. Mutle a be e re,
 » Mamarotarota a tshoagong o
 dirang fa go tshaboa « Ge
 mamarotarota a tshoagong

a tsoa mo letsoagong. Mutle a be a
 bo ela koo koo letsoagong. Ge noko
 e fittha e fete e hitsa e re,
 »Mamarotarota a tshoagong a
 ga o ise o bone mutle a feta fa«
 Mutle a be a raba mo
 letsoagong a re, »Ke ka mo na
 kae ke le Mamarotarota a
 tshoagong ke tthola mo letsoagong«
 Noko ea feta mutle mo letsoagong
 Ge noko e bota mutle mo letsoagong
 gone a ga ise a bone mutle a feta.
 Noko e go pola gone ke mamarotarota
 a tshoagong. Mutle a be a raba
 ka lentsoenyana le lenyane a
 re, »Ke ka mona kae ke le
 mamarotarota a tshoagong« Noko
 ea be e feta e ntse e siane thata.
 Koa pele ea be e bona
~~Mama~~ mamarotarota a
 tshoagong. E be e mo tsa gone a
 ga a ise a bone mutle a feta.

Mamarotarota a tshoagong a be a re,
 »Ke utluile mutle a jeta a re go
 a tshabisa«. Noko ea be e re, »heng
 ka he ne he go jeta jano kwa
 letsoagong« Mamarotarota a
 tshoagong a be a re, »E ne e se nna
 ka gongwe e ne e le Mutle«

Noko ge e boela kwa
 letsoagong, ea fithela Mutle mo
 letsoagong. Noko ge e re, »Janong
 mutle he go tsoere« Mutle a be
 a re, »A o itsi phattha e e kwa
 morago e he tla toang ka eona«
 Noko ge e re e pota kwa morago
 Mutle a be a suttha a tshaba
 a sia Noko gore Noko e sehe ea
 tshole e mo na go re.

J. S. R. Masiangoako

Mma Sobyane le Sobyane.

Isatri le lengoe Rasobyane a be a tthaba nku. A be apa di nama tsa eona le tthogo ea eona. A be a bitsa Sobyane baka koa masimong. Ge ba pittha koa masimong. Rasobyane a bofella Sobyane mo setthare. A be a raea Sobyane a re, »O tthile go lula ja, ke e o go tina di nama.« Sobyane a be a lla a raea ntata goe a re, »Kgole e ea mpolaea. e repise.« Ntata goe ge a re o repisa kgole, Sobyane a be a pyamola. A be a bofella ntata goe mo setthareng.

Bosigo Sobyane a be a ea koa goe, ge a tsena koa goe bosigo a raea mma goe a re, »Mma Sobyane ntshu tthogo ea nku re je.« Mmasobyane ge a be o tshuba le bone. Sobyane a be a re, »Tthogo ea nku e je oa le fifi.« Ge ba sena go ja tthogo ea nku ba be ba robala. Sobyane a robala le mma goe. Ge ba robetse.

Sobyane a be a re, »Marago a go
~~Ma~~ Mmasobyane a kanankang«
 Mmasobyane a be a re, »A o
 Kasobyane o tthe o utse o a bona«
 Phakela bosigo, Sobyane a
 be a eu kwa masimong a jete a
 bofolla Kagae. Matshegane na Kagae
 a be a ea gae. Ge a tsena kwa gae
 a be a ra ea Mmasobyane a re, »
 »Thisa thogo ea nku re kokone«
 Mmasobyane a be a re, »Thogo re
 e jile bosigo Kasobyane. O bile oa
 re thogo ea nku e jiva ka lejji«
 Kasobyane a be a re, »Ke letse kwa
 masimong« Mmasobyane a be a re,
 »A o, Kasobyane o letse o ntse o ntha
 o re Marago a me a kananka«
 Kasobyane a re, »Ke ea go boelang
 tota Sobyane o letse a mprofeletse
 mo sethaneng ruri, O mprofeletse ka
 moso.« Ma Mmasobyane a be a re,
 »E tlu be nne e le Sobyane motho

eo o le tseng a bua le nna bosigo «
 Rasobyane a be a gahala thata ge
 a utua dilo tse Sobyane a didiveling
 A be a simolola go tlalela Sobyane
 koa Masimong. A ikana, a be a
 ikana ruri Sobyane o sula ka
 jeno fa ke tta motsoanang teng.
 Ge a toena ka Masimong a
 pitshela Sobyane a robetse. A be
 a ike tta a moratela gore a tle
 A a motsoare sentle. A be a re,
 na, na, a re ga motsoara. A be a re,
 » Ka jeno Sobyane o sula ruri,
 ttho go ea nku e kae « Sobyane a be
 ane, » Ga ke itsi gore e kae. E itsi
 itsioe ke oena o le mme gore le e
 beile kae « Rasobyane a be a
 tsholetsa selpe a re, » Ka rre ka
 kamphejane ke sa go bolala ge
 o sa mpollele nete « Sobyane a be
 a re, » Ka rre ka Rasobyane ke go
 bolela nete ga ke itsi gore ttho go

e ile kae go itsi vena le mme ke
lona le e beileng».

Rasobyane a be a gogela
Sobyane ko ma goe. ^a jete a re,
»mmasobyane, Sobyane ke cona a
ne ga itsi ka ga tthogo. Janong
oona bolela gore tthogo o e ditseng
ka cona.« Masobyane a be a re,
»Rasobyane o va itsi o le tse o boletse
bosigo va re tthogo ea nku e
jiva ka lefifi. Gape va be va re
marago a ka a kanankang»
Ge mmasobyane a realo, Sobyane
a be hupeloa ke ditshego. A be
a tth thubagana ka setshego.
Mmasobyane le Rasobyane ba be
ba le moga gore ke Sobyane ke
ene a le tseng a di rile tiro e o.

J.S.R. Masiangoako

Ishinanoe

Bo-gologolo tala, Ishinanoe, keile a nyaloa
 kgakala le kwa bo. Tsatsi le lengoe a
 be a etela kwa bo. Ge a belala kwa
 bo matsala goe, pula ea motsoara
 motseleng. Ea motupa thata gore
 a be a fithele kolobetse thata ruri.
 Go sena fa sa kolobelang. A kolobile
 go fittha kwa mmeleng. Ge a ntse a
 maketse a be a bona mokgōrō. A be
 a tshabela kwa go ona. Ge a tsena
 fa go ona. A be a fete a nēga dilo tsa
 gagoe. Ge a ntse a ntse mo
 mokgōrōng o. Mong oa teng a be a
 tla.

E ne^e le monna ea mfama mongoe.
 Ge a tsena a be a fete a makala
 mosadi eo gore o tsoa kae.
 Mosadi eo a be a molela gore o
 tshabetse pula fa go ona, ka gore
 kwa bo go kgakala. Monna eo na
 a be a re, »Kgaete, kgaete mollo

tsoa, Kgaete, kgaete di kgong tsoa,
 kgaete, kgaete pitsa tsoa, Kgaete
 kgaete dijo tsoa. Tsotsi tthe di
 tthe di tsoa. A be a gotsa mollo
 a be apa. A be a tsholela mosadi
 eo. Ge ba sena go ja. Monna eo
 a be a re, »Kgaete, kgaete di kobō
 tsoa. di be di tsoa. Kgaete, kgaete
 di phate tsoa di be di tsoa.

Ba be ba robola. Ka moso
 Tshinanoe a be a tsamala a be a
 pittha kwa matswala goe. Mantsiboa
 Monna eo a letseng le ene a be a
 iphittha ja khutswane. Ea nong ge
 Tshinanoe a tse etse batho di kgang
 ka moo a letseng ka teng Monna
 eo na a be a utluelletse. Ge Tshinanoe
 a ntse a re o letse le monna eo
 mfama mongoe. Ge ba ea go robala
 mogatsa Tshinanoe a be a lebala
 di tthako kwa ntle. A be a rala
 Tshinanoe a re, »Ke lebetsa ditthako

koa ntle. Siana o di tsee « Tshinanoe a
 be a raea monna a re, » O oa boifa «
 Monna a be a mopateletsa gore a
 tsamae.

Ge Tshinanoe a re o tsala
 ditlhako monna eo le a be a mo tsoara
 Ge Tshinanoe a lla a re, » Batho
 nthuseng, nthuseng, nthuseng « Monna
 eo le a be a mo tsoere. Ge mogatsa
 Tshinanoe a siana a fitthela monna
 # eo o mfama mongwe eo Tshinanoe a
 neng a mo ba bolda. A be a re o
 mo otla ka thobane. Thobane ea oella
 koa kgakala thata. Mogatsa Tshinanoe
 a be a kua Mokgosi a re, » Batho
 tlaleletsang ka koano. Ke tsoere
 bo thata! Ge batho ba fittha ba
 fete ba bona monna eo le a fa a
 nteng ka teng. A le leoto lengo le
 letso go le lengoe, nko le tlhogo di
 phatlotsae. Monna eo mongwe a be
 a re, » A le ka palloa ke ene motho

eo o ntseng jana. « A be a tsaea thobane
a re o mo otla ka cona. Thobane ea
vela koa. A tsaea selepe a re o
morema ka sona. Selepe sa vella
koa.

Batho ba be ba re ba rapella
monna cona, a ba bolela gore
Tshuanoe ga a morago o
motsotseditsoalo. Batho ba re,
» moitsoarele « A gana bosa ba be
ba asa. Monna cona a be a
tsamaea ka Tshuanoe go tseba
koa mokgôrông va goe. Batho ba
mosala morago ba gapa di
kgomo, go ~~patla~~ lefa ka tsona.
A monna eo a ne a gana fela.
la bofelo. A be a tsaea letsoku
a thala mosadi eo ka lona. A be
a mo ba naea. Ge ba re ba motsaea
Tshuanoe a be a jatogana ka
bogare. Mjama o mongoe o sutse ruri
o mongoe phela. Batho ba be ba motlogela
J.S.K. Masimangwe

Banyana ba ile kgonye.

Isatsi le lengoe ba nyana ba ile kgonye le ngoana oa kgosi. Ge ba tsena kwa kgonye. Ba be ba bolaea ngoana a kgosi. Ge ba sena go mo luea. Ba be ba moja. Ba be ba afa mpya ea ngoana kgosi marapo. Mpya ea gana go ja marapo. Ba be ba simola go rola. Ge ba fetse go roala. Ba be ba simola ba tsamaisa ba ea gae.

Ge ba le motseleng ba ea gae. Mpya ea be e simolola go opela e re, »Sananapo, sananapo ba molaile sananapo ba molaile sananapo.« Banyana ba be ba re »Utluang gore mpya ea reng ne eo tshoaroa.« Ba be ba tsosana mpya e le, ba e bolaea. Ba be ba simolola ba tsamaisa, kwa pele ba utlua mpya e tla e opela pina ea eona. E re, »Sananapo sananapo ba molaile

sananapō, hei hei e e sananapō, ba
 mpha le rapō sananapō. « O mo
 me ngoe a be a re, » A re tsamoeng
 re tla bona kwa pele gore re tla
 toa jang. Ge ba tsena kwa
 gae. Batho ba makala ge ba
 sa bone ngoana oa kgosi: Ge ba
 ntse ba maketse ba uttua mpya
 e opela e re, » Sananapō, sananapō
 ba mo laile sananapō hei hei,
 hei, ^{e e} sananapō. Batho ba
 phuthega go tlo uttua mpya gore
 la reng. ~~mpya~~

mpya ea tthokofula thata
 ea ~~simolola~~ simolola go opela thata
 ea re, » Sananapō, sananapō, ba
 mo laile sananapō hei, hei ee.

Sananapō. Sananapō, sananapō
 ba mo laile sananapō hei, hei ee.
 sananapō. Batho ba be ba btsa
 banyana gore ngoana kgosi o
 ke. O tse kae, a di rang

Banyana ba be ba re, » O ba timeletse
 mo sehgoeng. Ba mmattile ga ba
 mmona«. Batho ba be ba re, » Mpya
 ea reng«. Mpya ea sinolola go opela
 thata e ~~hutsa~~ hutsafetse thata e re.

» Sananapō sandnapō ba mo laile
 sananapō hei, hei ee. sananapō.
 Sananapō sananapō ba mo laile
 sananapō ba mpha lerapō sananapō
 hei, hei ee sananapō.«

Batho ba be ba re, » Ge se
 gore banyana ba bolaiše he.
 gona wa ka bolelang gore o
 mongoe o kae«. Ba be ba
 tthathelwa ka ntlo go toe, » Tenang
 mo ntlo e le tthotle bojalwa mo
 teng«. Ge ba ntse ba le mo ntlong.
 & Batho ba be ba tsoala mabati
 thata. Ge ba sena go tsoala. Ba
 be ba tshōba ntlo e ka mollo-
 Ge banyana bantse ba le ntlo.
 O mongwe a be a re, » Ntlo e e bollo«

O mongol a be a re, »na fela o tshogile
ga gona bollo ja « Ge ba ntse ba
ntse ba be ba uttua gore ntlo e ba
leng mo go eona e la fya. O mongol
a be a tsaea le tsa tsa. A
simolola go thuba le botana,
go fitthela a ntsha phattha e tona
e ba ka tsoang ka eona.

Ba be ba tsoa ba tshaba
thata thata go se go tona va fitthela
mosetsana a paruletse mo go
tshosang. Kapo masisa pelo ka
moo ba reng ba siane ka teng.
Butho ba be ba fetoga ba ba
tthomogela pelo, ba ba bita
gore ba boele kwa gae. Basetsana
ba uttua ba boela kwa gae.
Ba ntse ba tshogile, di pelo tsa
bona di kiba thata ruri mo o
ka reng pitse e siane.

J. S. R. Mariangoako

Mamphuru le Duno

Duno o kile a nna le Mamphuru se baka sengoe. Tsatsi le lengoe Duno a be a thoba ka bana ba Mamphuru, bosigo. Ka moso ge Mamphuru a tsoaga a fitihela Duno a ile ka bana. Mamphuru a be a mo tseba motthaleng. Koa pele Mamphuru a fitihela basimane ba bina pina ea majejilele. Mamphuru a be a bu ~~bo~~ bota gore a ga ba bona Duno. a be a re, » Helang basimane ke bonang le binaang pina ea majejilele ga le ise le bone Duno a nyhetela ka bana ja.« ~~ba~~ Basimane ba be ba re, » Duno re monone o pitile, Duno re monone o pitile. A be lega uthotenyana a be ~~le~~ lege marotenyana.«

Mamphuru a be a feta a ntse a lla kolo. Koa pele a fitihela banna ba bina pina ea tohega di marepetla. Mamphuru a be a ba

bitsa a re, » Helang buuna ke lonang
 le binang puina ea tšhega di
 marepetta a ga le ise le bone Dimo
 a mphetela ka bana fa« Banna ba
 be ba re, » Dimo re mmone o pitile
 Dimo re mmone o pitile a be lege
 nthutenyana, a be lege marotenyana«
 Mamphuru a be a jeta a a ntse a
 sekile ka lebelo thata. Koa pele a
 be a bonu tshadikgolo e buina
 puina ea mattadi. Mamphuru a be
 a ba botsa a re, » Helang tshadikgolo
 ke lonang le binang puina ea
 mattadi, a ga le ise le bone Dimo
 a mphetela ka bana fa« Tshadikgolo
 e be e re, Dimo re mmone o
 pitile, Dimo re mmone o pitile a be
 be lege nthutenyana, a be lege
 marotenyana« Mamphuru a be
 a re, » Dimo ke ~~mmone~~ mmone
 o tšile, Dimo ke mmone o tšile a
 tšena mo ntung e le, a be lege

ntututenyana, a be lege marotenyana
a tsena mo ntung e le»

Ba Ishadikgolo ea ga kala
thata, ea re e bolaea mamphuru.
Mamphuru a thanya a emela kwa
kgakajana. a re, »Ishadikgolo e
re, e linang pina ea Mattadi
Ishadikgolo ea be e re, »Dino re mmone
o pitile, Dino re mmone o pitile a be
lege ntututenyana a be lege marotenyana»

Mamphuru a be a re, »Dino ke
mmone o thile, Dino ke mmone o thile
a be lege ntututenyana, a be lege
marotenyana a tsena mo ntung e le»

Ishadikgolo ea be e gakala thata
e re, »Na re mosimanyana o na a
o a ntle bojaloa ye e re re motlala
a sa uttula» Mamphuru a re,
»Dino ke mmone o thile, Dino ke
mmone o thile a tsena mo ntung
e le. A be lege ntututenyana a be
lege marotenyana a tsena mo ntung

e le «. Tshadikgolo ea re, » Tsena
 mo ntung o mo tthole « Ge mamphuru
 a tsena mo ntung a pitthela Dimo
 a rototse matthole bana ba
 gagoe. Mamphuru a be a tsoa
 bana ba-gagoe. A gahalla
 tshadikgolo thata go ne he go
 eng go ba nne ba-gana ka
 Dimo a tsoe a matshabetse ka
 bana. Tshadikgolo ea re,
 » Mosimanyana o oa loala ruri
 ke eng a ntse a re boisa thata
 Tsamala ga re tthe re batta go
 go bona ja « Mamphuru a be
 a boela kou goe le bana ba
 gagoe a etumetse ga ba bone.

J.S.R. Masiangoako

Masilo le Masitonyana

Masilo le Masitonyana ba hile ba ea go tšoma. Banna le di mpya tse pedi, ingae go tse bless, engae go tse reottela manong. Ge ba tšena mo dikgong ba be ba kgaošana o mongwe a e kua o mongwe a e kua. Masilo a tšamela ka di mpya tso tsothe. Masitonyana matšegare a be a tšarwa he tšala. Ge a ntse a tšamela a be a tšena ja lettōtōng. Ge a o ho mela ka moteng a bona di pitsana di ribogole. A be a tšena kee moteng, a di ribogola. Ge a ntse a di ribogola, e tona ea pala. a e leka a ba a e leka, la bofelo a be a e ribogola.

Ga tšoa mosadi mogolo eo o koto le kina. Ge masitonyana a ntse a mahetse a uttwa mosadi mogolo a re, »Ngwana ngwanaka o jaha o ntšibogolotse o tšoanetse

gone o mpelege« Ge Masilonyana a
 ntse a mahetse mosadi mogolo a
 thanyetsa mo mokokotlong oa goe.
 Masilonyana a tsamaya ka
 mosadi mogolo a nalla sekgoa. Koa
 pele masilonyana a be a bona
 phologolo. A be a re, »Moko ntee ke
 ee go bolaea phologolo ke ele ke tee
 ke go belege ka lettalo la cona«
 Mosadi mogolo a be a
 dumela. Masilonyana a be a tebela
 phologolo, ke pale ba thelesanya le
 sekgoa bale. Koa pele phologolo ea
 be e sia masilonyana, ge a lapa
 a be a itinna a sa tthe a boea
 kwa Mosadi mogolong. Ge a ntse a
 a ntse a be a bona mosadi mogolo
 a mo tsewe ka motshulana ntee a re,
 »he naonyana la ge masilonyana ke ina«
 Masilonyana a be a palama sethore.
 A bita di mpya thata ka thooafalo.
 Mosadi mogolo ge a fittha kwa ja

a be a tšenela setthare ka selepe. A se rema
rema. Ge se setse se tla kgaroga. Dimpya
tša be di fithile.

Masilonyana a be a re, »Le
mo laeng jela ~~se~~ le ntsha di setse le oto
le le huna le o ke tla tla ke le bona.
ka nosi« Dimpya tša ea le mosadi mogolo
le mana mana. ke jale le sekgoa. Koa
pele tša be di mo tsoarox, di mo laea.
Masilonyana ge a tla fotsona. A be
a rema le oto le le huna ka selepe.
Ge a ntse a le rema ga be go tša
di kgomo di le di nti mo teng-ga
lona. Koa morago ga tša kgomo
e ntle e me balabala. mme
masilonyana a e ~~hona~~ itumelela thata.
Ge a ntse a di gapa a di isa koa
gae, A kopa le masilo. Masilonyana
a be a raea masilo a re, »O ka
tšea di kgomo tšo tšotha jela oa,
ntšogella kgomo e me balabala ke so
eona e ke ratang thata ruri«

Masilo a be a re, » Ge o ka
 npha eona jela nka itumela thutu
 -gape tse di' ngoe o ka di itoavela«
 Ba he ba ga nnetanya
 ka ga kyomo. Ge ~~ntse~~ ntsi ba
 tlamua, koo pele Masilo a be
 a re, » a re ee go noa jale«. Ge
 ba tlena ja teng Masilo a be a re,
 » ntsoare ka maoto he noe, le
 una he tla go toara gore o tle
 o noe« Masilonyana a be a
 tsoara masilo ka maoto. - Ge a
 sena gowa. Masilonyana a be
 a re, » Ea nong he nako ea ka, ea
 gore he noe.« Masilo a be a mo
 tsoara ka maoto. - Ge masilonyana
 a re, » Ke noele ntshatsoe«
 Masilo a be mo la thela mo
 bodibeng. Masilonyana a be a
 betwa. Masilo a be a olla tsela.
 - Ge a ntse a tlamua, nonyane ea
 be e kotama mo lenaheng ka

kgomo e ba neng ba e bahisanya.
 E be e opela e re, » Masilo o bolatile
 masilonyana, Masilo o bolatile
 Masilonyana, baheng sa kgomo e
 tlotsana « Masilo a be a kolopa
 nonyane e ka le tlapa. A be a e
 bolaea. A be a e tuthela mo mtsimeng
 Koa pele Masilo a be a bona nonyane
 e le gape e kotama mo lenaheng
 la kgomo eona ele. e E simolla e
 opela e re, » Masilo o bolatile
 Masilonyana, masilo o bolatile
 Masilonyana baheng sa kgomo
 e tlotsana « Masilo a be a tšona
 nonyane e a e bolaea. A be a e
 go tsetsa mollo, a le besa, A be a
 e sila, a tseisa bapê ba teng phefo.
 A be a e simolla a tsamala
 koa pele a be a e bona gape e
 setse e opela e re, » Masilo o bolatile
 Masilonyana, Masilo o bolatile
 Masilonyana, baheng sa kgomo e

tilotsana « Masilo a be a e tovara
 a e bolaea. Janong a be a e loka
 mo pateng. gore a tle a e tovarê
 ka seatta. Ge a toena koa gae
 banna ba phuthega go tlo bona
 di kgomo tsa masilo. Ge ntlê ba
 di beka seka, ba botsa Masilo
 gore masilonyana o kae. Masilo
 a ba nœa a re, « Ke kgaozane
 le ene koa sekgoeng « Banna ba
 itumela kgomo e me bala bala.
 Ge ntlê ba di makoletse, ba bona
 nonyane e kotama mo le nakeng la
 kgomo e me bala bala e re,
 « Masilo o bolxile masilonyana
 masilo o bolxile masilonyana
 bakeng sa kgomo e tlo bona.
 « koa motsaedi « Banna ba be
 a re, « Nonyane ea reng Masilo
 masilonyana o kae « Masilo a
 latola gore nonyane e ea ka
 ene a re, « Ga aisi a ~~motse~~

mmone, ba kgaozane koa sikgoentz «
 banna ba be baea koa motsoeding.
 Ge ba tsena koa teng ba be ba
 bona masilonyama koa tase. A utre
 a vakgatha. Ba be ba mo ntsha.
 Ge a sena go tsoa a ba vobela gore
 « O latthetse ke masilo ka bakala
 e kgong e mme bala bula »
 Banna ba be ba tsoara
 masilo ba mo latthela mo motsoeding
 gore le ene a tle a bone bo thata
 bo monnae a neng a le mo go
 bona. Masilonyana a fete a ja
 banna ba di kgomo ka gore ba
 mo ntshitse mo motsoedi. Ge e
 ka be ene e se bona a ka be a
 mme a sule. mme ba mottshogetse
 pelo, ba mo ntsha ka pelo tse di
 utshile bo thoko. mme ba itumela
 thata a ba voka. Ba ba o pa
 di utta. T.S.R. Masiangoako
 (By kind permission of Miss J. C. Leavie.)

Dorica Dorika le Dikeledi

Mosadi mo ngoe o ne a na le bana
ba bedi ba basetsana. Mme
mosadi eo o ne a rata ngoaka ngoana
eo mo tona eo go toeng Dorika.
Mme a ithoile o mo nyane. A mo
sebedisa di-tiro ~~ba~~ tso-tsothe ~~le~~ tse
di masoe. A sila, apala, a ea nokeng,
kgonye, a ~~duba~~ duba mmu. Tsatsi le
lengwe ge a ile nokeng a be a oela mo
nokeng. Mmagoe ge a ntse a le beletse
gone Dikeledi gone o ita ita leng, ~~le~~ tsatsi
ka ba la oela.

Ka le tlatlana mmagoe a be a
itosa a ea koa nokeng. Ge a tlena
koa teng a fitlha kgamelo ea go goe
fela e ne a se ke a mmona. A
be a bita thata, fela a sehe a utua
sepe. A be a tlaea kgamelo e a
tsamasa a ea yae. Ge a tlena koa
gae. A vola kafa a fitlheteng
kgamelo ka teng fela motho a sa

Mmoné. Ea nong Mmagoe a be a rala
 Porika a ne, »Janong ke nateo ea go goe
 O tše o sebetše di tiro tše a neng di di
 roa ke mmona o Dikeledi. Ka moso
 Porika a be a kolobetsa a thuga. Ge a
 fetše go thuga. A be a tšea Kgameló a
 ea le banyana ba bangoe nokeng. Ge ba
 toena ke ra nokeng. Ba be ba yelša
 di kgameló tša bona. Ge ba sena go
 yelša. Ba be ba re, »E nongoe le o
 monyše o ra itšoesa« ba bangoe ba be
 ba itšoesa. Porika a be a paloa ke go
 kuka kgameló ea gagwe.

Banyana ba bangoe ba be ba
 re o tšigela. Ge ba sena go tšamara.

Mona a be a toa mo metsing le
 mo setšana eo montšhe thata. A tše a rra
 mogoloe a re, »Itšoesa« Itšoesa le rhobile
 koa gae. Sena le mmagoe a be a roša
 mogoloe. Mogoloe ge a tšena koa
 gae a be a bolela mmagoe gore o
 bore Dikeledi koa nokeng gore ke ene

a moroetseng. Mmagoe a utua
 bothoko thata. fela a paloa ke gore a
 ka motšaea ka. Ka mosō mmagoe
 a be a roma Dorika nsheng. Mmagoe
 a be a moja leye a be a jete a
 itheisa ka setšare. Dorika a be a
 gela kgamelo ea goe. Ge sena go
 tala, ka be a leka gore o oa roala
 kgamelo ea be e pala fa fatše. Ge
 a utse a maketse a be a bona
 monnae a tšoa mo metsing e le
 mosetsana o montle thata.

Magoe a be a moll
 motabogela. A motšoara a re,
 » ngoanaka ke go kobile ka phoso
 phoso ga ke ea ka ka itši gone
 ke une ke di-rang. A ne ee gae mma
 Ge ba tsena koo gae, mmagoe
 a be a re, » Janony le tšoa ntsi
 gore le sebetse ka bo bedi ba
 lona. Ke le rala fela ba botho «
 Mma bo o ile a itšola selo sengoe ka

cont. p. 59

baka la sebeditseng ka lona le ngwana
oa gagoe ea neng a mo sebedisa di tiro
di le di utsi; tse di masoe le tse bo
keti thala.

Ganong le rona ne tsoanetse
go ~~tho~~ ithuta gone ne seke ratä go
tho va batho ba bangoe, ra ba
sebedisa di tiro tse di bokete go fela
tekanyo. A ne etseng mosadi ~~se~~ eo a
ileng a le moga tso ea gagoe. Ume
a, ipona mblato. fela bona ba
kgogana le batsadi' ba bona,
ka go tloka kuttu. fa gongwe e le
bottape fela. Ese gone ba be
base ~~bedisa~~ bedisa di tiro tse
di bokete. Rona bana ne
tsoanetse go leboga ba tsadi'
ba rona ka mo ba ne ~~sebele~~
sebeleditseng ka teng go tloga
boseeng ba rona.

J.S.R. Masiangoako

Phini le Mpya

P Mpya e kile ea re ea Phini
 ea re, » mthe kgole ke go kolobetse
 rona di mpya re di ja di kolobile.
 Dite boletē, gore di seke tsa re
 holaea mo maleng Phini ea be e re,
 » E tse o e kolobetse o tle o e taise
 ge sena go koloba « Mpya ea be
 e tsa ea kgole ele mo Phini » Ge sena
 go ka toga pha Phini, ea be e ja.
 Mantsiwoana ge Phini e botsa
 mpya gore kgole ya e ise e
 kolobile Mpya ea be e re, » E ntse
 e ntse le gong gong, gong Phini ea
 be e boela ka nageng. ka mo so
 mantsiwoana ga fe Phini ea be e
 tla gape e fetē e botsa mpya
 gore e tise kgole. mpya ea be e
 re, » E ntse e ntse le gong gong
 gong «
 Go tloga foo mpya le Phini
 tsa ilana go fitlha le ka jino

Ge di kopana ke utōa fela gore
e eseng thata, e tshabe thata gore
le mokoasa oa e ngoe, e seke ea
ba ea o ~~utōa~~ utlwa. Tsatsi le
lengoe monna eo mongoe a be a
tsamaea a ea go tōma a una
le di mpya di le tharo. Ge outse
a tsona, a be a tōsa ~~tsi~~: mulla
a be a o saetsa di mpya. Ge
utse di o ho bile, tsa be di o gametsoa.
mo mosimeng. Ge a tsona fa tsa
be a pateletsa di mpya gore di tšene
mo mosimeng. Engoe ea le tsona
mo mosimeng ge tsona ea fithela
Phiri kea tsa ga mosina.

Phiri ea e kgolegela ea e
tebela. Mpya ge e tsoa mo mosimeng
a tsoa e patagane le Phiri: Ge
Phiri e tsoela koa ntle e baa
di mpya maphata a di lepe. Tsa
tshaba thata gore le mong oa
tsona, a seke a tše a itsi gore a

a ka reng. Ge a ntse a makelise a
 utwa Impya e opa mo odu e re,
 » E ntse e ntse legong, gong, gong«
 Monna a re, » Saa Impya e
 masoe lang e tshabang thini«
 Di Impya tsa tshaba thata gore
 a be a di pithele kwa gae.
 Bosigo ho di Impya tsa lele
 di bogola thata di tsoitse mokgosi
 o, motona motona e le le bogolela
 ko. Motse oa tloga mokunukuru
 oa di Impya. Batho ba makala
 thata gore molato e ka be e le
 e ng. Ba tshoka ka rabe ba seke
 ba bona sepe fela. Batho ga ne ea
 tsoana go tsietsa ba banyoe. Ke
 tta tloga ne ithoisa di tsala tsa
 rona le go ba tse. tshaba go
 bua le bona.

J. S. R. Masingoako

28/10/38

32/13

Diphologolo le mutla. J.S.R. Masiangoako

pp. 93-198

Ngwaga o mongwe di phologolo di hule
tsa welwa ke tlala e kgolo. Isa tlhoka
se di se jang. Isa be di kgobokana di
ne, »Ke tswanetse gone ne tsamaeng re
eo bonang ka ne ka bonang di jo teng«
Isa be di tsamaer, ge di fittha kwa kwa
kgahala tsa be di kgobokana gape di ne,
»Ge ne ya go bapala ne tswanetse gone
ne kgaogane, e ngwe le e ngwe e tle e
bone se e ka se bonang. Isa dumetana
go e tsa jalo«

Ka mosho tsa simolla go bapala.
Mutle a be a fittha ja sethareneng se se
tona. A be a simolla a opela a re,
»Bojanyana jwa ga Mutle ka mosenoge-
senoge, bojanyana jwa ga mutle ka
mosenoge-senoge. a bo ho bo ne
seno. Ka mosenoge-senoge a bo ho
bo ne seno ka moseno ka mosenoge-
senoge« Bojang bo bone seno, mme
mutle a ja a ja a be a robala. Ge a

tsoga a be a ja gape. Ga sena go ja, a
 be a apela gape are. » Metsinyana a
 ga mutle ka mosenoge-senoge metsinyana
~~ga~~ ga mutle ka mosenoge-senoge a he
 a re seno ka mosenoge-senoge a he are
 seno ka mosenoge-senoge « Metsi a be
 a re seno. Mme mutle a nwa thata. Ge
 letsatsi le kokobela mutle gape a be a
 simolla a apela gape a re. » Bojanyana
 jiva ga mutle ka motimele. timele &
 to ka bojanyana jiva ga mutle ka
 motimele-timele, a bo ho bo re time
 ka motimele-timele, a bo ho bo re time
 ka motimele « & Bojang bo bo timela,
 a be a simolla gape a re. » Metsinyana
 a ga mutle ka motimele-timele a he are
 time ka motimele « Metsi a be a timela
 Mutle a be a ya gal. Ge a
 pitlha kwa a be ithofofatsa thata jaaha
 e hete o tswerwe ke tala. E ngwe ya
 be e molenoga, e be e re. » Na re wena
 mutle ge npha toa go di lehana o jileng

tsa rona di swabile « Mutle a be a re,
 » A ga o bone gore mpa se ya ka e pathe
 patirigane wena o buang jalo « Ka mosho
 khudu a ya be e ratela Mutle kwa ileng
 teng. Ge e utse e tsamaya ya be e
 bona mutle a ene fa setharenng se se tona.
 Ya be iphitlha gore mutle a se he a e
 bona.

Mutle a be a simolla a opela a re,
 » Bojanyana jwa ga mutle ka mosenoge-
 senoge, bojanyana jwa ga mutle ka
 mosenoge-senoge, a bo ho bo re sens
 ka mosenoge-senoge, a bo ho bo ne
 sens ka mosenoge-senoge. Bojang bo
 bo re sens. Mutle a be a ja. Ge a utse
 a ja a be a bona khudu e tsena fo ene.

E be re, » Nkgone mutle mpe « Mutle
 a be a omana a utswa ke meriti thata.
 a be a re, » Ja mpya ke wena o sa itseng
 kwa o ka bapalang teng o tthe o siane
 fa morago ga ba ba ngwe. Ke utse re
 nile mo ngwe le mo ngwe a bone ka nosi «

Khudu ~~sa~~ ya ja, ge e sena go ja. Ya hatela
ka le gapa. Ge le sena go tlala.

Khudu ya be e ne. » Nkgonne mutle he
kgadiwe ya nong«

Mutle a be a simolla a opela a ne,
» Metsinyana a ga mutle ka mosenoge-
senoge, Metsinyana a ga mutle ka
masenoge-senoge a he a ne seno ka
mosenoge-senoge a he a ne seno ka
mosenoge-senoge« Metsi a be a ne
seno. Khudu e nwa thata. Ge sena
go nwa, ya be e tshela mo le gapeng. Ge
letsatsi le kokobela mutle a be a simolla
a opela a ne, » Bojanyana jwa ga mutle
ka motimele-timele, Bojanyana jwa ga
mutle ka motimele-timele, a bo ho bo ne
time ka motimele-timele, a bo ho bo ne
time ka motimele-timele« Bojang bo
bo timela, a be a ne, » Metsinyana a ga
mutle ka motimele-timele, Metsinyana
a ga mutle ka motimele-timele, a he a ne
time ka motimele-timele, a he a ne time

ka motimele-timela « Metsi a be a timela.
 Isa be di tsamaya-ge di pittha kwa gae
 Mutle a una a ntse a too-tshogile, a
 ntse a le beletse khudu. X

Khudu ya itidimala ya seke
 ea ya ne sepe. Mutle a be a una pila a le
 bala gone khudu ge ehe e bolela tse di
 ngwe. Nkgatele khudu ea ya be e ra tse
 di ngwe e ne, » Kgobokanang kwano ke le
 peng di jo le metsi « Khudu ya be e
 ntsha bogang, le metsi. Di ja di e nwa.
 Khudu e ya be e ne, » Mutle he ene a
 mphileng « Tau ya be e ne, » Motswareng
 ne mmolaeng « Mutle a tshaba a di sia!
 Ya nong tsa be di phatlala e ngwe le
 ngwe e bona kwa e ~~hae~~ ~~hayang~~ teng.
 Go tloga fo tau le mutle di ea tona
 e le tata, Ge tau e ha tsware mutla
 e ya o tloga bolaya.

J.S.R. Masingoako

Mouna le Mosadi

Go hile gabu gono gona le mouna
 le mosadi wa gagwe. Mme mosadi a
 lwala thata, a palla di ngaka. Ngaka
 e ngwe ya be e raya mouna wa gwe
 e re, » Mosadi e a ka lafya ka
 sebeti sa tau. « Mouna e a thakana
 thogo, a seke a be a itse gore a ka reng.
 Kwa morago a be a batla le tlalo la
 tau, a le suga, a be a le roka sentle.
 A be a batla letsoku le di tlo. Ga a
 sena, go di kgobokanya a be a dumedisa
 mosadi le bana. A be a tsena tseleng.
 Ge a fitlha kwa nageng a simolla
 go toamaya ka maoto le matso go a pere
 letlalo la tau.

Ge di tau tse di ngwe di mona
 tsa itumela thata. Tsa mo amogela ka
 ta thabo. Ka mosho tsa be di e tlogela
 mo gae le di tanana. Matshegare ge
 a ntse a tshameha le di tanana. Tanana
 e ngwe ya be e bona moroko ha

mpeng, ya be e simolla e opela e ne,
 »Tau e ke tau mang, tau e ke tau
 mang, e merini tthogong, Tau e ke tau
 mang, tau e ke tau e merini tthogong«
 mantsibooa ge tse di ngao tona di tla
 Tauana e ya be e emela fa hgakala e opela
 e ne, »Tau e ke tau mang, tau e ke
 tau mang e merini mpeng, tau e ke
 tau mang, tau e ke tau mang e
 merini mpeng« Tse di tona tsa be di
 e gakhala thata, di ne e ya tthola.

Ka mosho tsa be di ya go leka
 tau e e. go bona ge le tau tota. Tsa be
 di e raya di ne, »Ke ya go tthatsa madi«
 monna e o na a be a ya le tsona. Ge
 di fittha hwa hgakajana tsa be di
 tthatsa madi, le ene a tthatsa letsohu.
 Tsa be di dunda gore ke tau tota. Ge
 di mmotha gore a o tlaya le tsona go
 bapala a be a ne. »O lafile o tlathe
 a ntse a ikhuditse« Tsa be di tsamaya
 di ya go bapala hwa nage. Mutshegane

ge a ntse a tshameha le di tauana e ngwe
 e ya be e bona, moriri o tthagile fa
 tthagong ya be e senolla e opela e re,
 »Tau e he tau mang, tau e he tau
 mang e meriri tthagong, tau e he tau mang
 tau e he tau mang, e meriri tthagong«.
 Mantsibooa ge tsa di tona di tla ya be
 e e mela kwa kgala e opela e tthokojetse
 e re, »Tau e he tau mang, tau e he tau
 mang, e meriri tthagong, tau e he tau
 mang tau e he tau mang, e meriri
 tthagong«.

Ise di tona tsa ga kala thata.
 yanong tsa be di raya tau eo di re, »ke
 ya go phura marapo« Isa be di tsamaya
 ge di tsena kwa teng, tsa be di phura
 marapo. Le ene a be a phura di tlo. Isa
 dumela gore he tau ya nete. Isa be di
 e tlogela kwa gae gape. Isona di ya
 go bapala. Matchegane mouna o na
 a be a bolaya tauana e ngwe. A be
 a tsaya sebete sa eona, a ya gae.

Mantsibooa ge tse di tona di tta, tanana
 ya be e e melq kwa kgahala e simolla e
 apela e ne, » Bomme mogolo he le boleletse
 bomme mogolo he le boleletse ke mo
 kgenetlhwane, he mo kgenetlhwane « Tse
 di tona tsa uttwa hotthoho thata. Fela
 sebaka sa be se pitile. Monna eo le a tsewa
 kwa gae a lafa mosadi me mme
 mosadi a fola.

Podu Mamabolo.
 Britz.

Banyana ba ile go thuma?

Banyana ba hile ba ya go thuma kwa nokeng.
 Ge ba lebile kwa nokeng, ba be ba
 sia o mongwe. Ba be ba tshelba di
 baga tsa bona mo motlhabeng. Ge o
 le a jitha ba be ba moraya ba re,
 » ke latlhetse di baga tsa rona mo metsing«
 Ba be le ne a be a latlhelala se baga
 sa gagwe mo metsing. Janong, ba be ba
 simolla go thuma.

Ge ba fetsa go thuma, ba ba
 ngwe, ba be ba re. » Tselotsele motlhabeng
 Ba be ba ntsha di baga tsa bona mo
 motlhabeng. O mongwe o le a se a
 maketse se ke a be a itse gore ka reng.
 Ba be ba motlogela, ba ikela gal. A
 be a tsamaya le noha a ete a opela are.
 » Bodibanyana, bodiba a go o ise o
 mpona se baganyana se feta ja!« Bodiba
 bo bore, » kgapha fetela pele« A be a feta
 a tsena fo bo bongwe gape a be a simolla
 a opela gape are, » Bodibanyana, bodiba

A ga o ise omponne se baganyana se feta
 fa « Bodiba bo bone, » Kgapha fetela pele «
 » A be a fetela pele a ntse a opela opela a re,
 Bodibanyana bodiba a ga o ise omponne
 se baganyana se feta fa « Bodibo bo bone,
 Kgapha » Kgapha fetela pele «

Kwa pele a be a fitihela bodiba bo
 botona tona thata, bo botatlala. A be a
 simolla a opela gape a re « Bodibanyana
 bodiba, bodibanyana bodiba « Ga una
 ga re tuu. A opela gape a re « Bodibanyana
 bodiba, bodibanyana bodiba « A be a
 utlwa le ntswa le re, » Wa re bodibanyana
 ga ore bodiba « A be a simolla gape ya
 nong a re » Bodiba, bodiba, bodiba, bodiba
 a ga o ise omponne se baganyana se feta
 fa « Bodiba bo bo bone, » Ke se bone
 tsena fa « Ge a ntse a ene a be a bona
 mosadi mogolo o di ntho tse di sisimosang
 nuni, tse di senang bolebelo. Mosadi-
 mogolo a be a re, » Ntatswe di ntho tse ke
 go na o ka bonang se baganyana sa go «

Se Mosetsanyana eo le a be a tsemella di ntho tsele a di latswa. Di be di sele di utse di khibidu, di sena maladu.

Mosadi mogolo a be a re »ntshale morago« Ba be ba tsamaya ba ralla bodiba bo. Kwa pele ba be ba tsena kwa utlung ya Mosadi mogolo. Ge a utse a mahetse a be a bona lehan le lentle ntle le tla. Le be le mopereya, le be le mo nyala. Janong Mosadi mogolo a be a vanya Mosetsana eona a re, »Janong ka gore o nyetsewe o tswanetse gore o e kwa eno gore mma go le ene a tle a itumele«

Ka mosho Mosadi mogolo a be a ba isa kwa bo Mosetsana ge ba tsena kwa teng ga una thabo e kgolo thata. Mme basetsana ba une ba motsieditse ba swaba thata ge ba mmona a nyetsewe ke monna o montle ntle. Fela ga seke ga ba thusa sepe moo.

J.S.R. Masingoaho

Phokobye le Phiri K32/13

Isatsi le lengwe Phokobye le Phiri di hile tsa ya go tsoma. Isa fitlhela di nku tsa maburu di tletse lesaka. Isa di ja thata. fela phokobye e ne a ntse a ~~itekanya~~ itekanya fa phatheng gore a o tlaatswa ge a kgotshe. Phiri eona ya jele nuni gore ge e ne e ya kwa phatheng, e fithele e palloa ke go tso. Phakela phokobye a be a ya go raya maburu a ne, "he ntse le ne he una he le feletsang di nku tlang le bone wa di jetsang" Ge ba fitlha a bona Phiri, le mosaheng. Ba seke tthe ba re ka mamoshu. ba betsa phiri gore e seke sya tthele e ipona. Phokobye e ne a ile, a sa tthole a le fa gauji.

Ge ba bullela phiri ya tshaba thata, e tsene phokobye ka motthala. Kwa e tswarang Phokobye teng, Phokobye a be a e raya a ne, "Ga o motho wa sepe mmona ge ka ne ke ntse ke go ra. he ne tshaba koo batho ke ba o wa una wa ema"

Phiri ya be e ne, »Maburu a mpolat
mpolaitle monna, ba une ba sena
bokanyetso« Phiri ya be e gahala
phokobye e ne, »Ke wena o too bitsang
maburu« Phokobye a tshaba thata niri.
Phiri ya motsaya ka motthala. Kwa
pele ya fithela phokobye a ene fa
masimeng wa di natshe.

Phokobye a be a ne, »Ihe tle
phiri mahgooa a santse a ja a tla tle
a ne fa di jo ge ba sena go ja.«
Phokobye a be a kgotla ka lethokwa,
a be a tshasa phiri molomo. A be a raya
phiri a ne, »A ga utwe gore di jo tse o
di monate yang« Phiri ya ne, »Ke kgomo
ya lethuntsha monna« Phokobye a ne,
»Kentre he go bolele monna moshantwene«
Sala fo he tle monna phiri. Phokobye a
fithela di kgogo tsa maburu di le
mohong, a jete a di ja. Ge di lla
maburu a tla. Phokobye a ithetsega,
a ne rago, rago, rago phyi. A be a

lata Phiri kwa a mottogetseng teng. Ge
 a tsena fo ene, a ne a naya Phiri a ne,
 »A ga ba ise ba fetse go ja ne monna«
 Phiri ya ne, »Nya rra go utse go ne
 mmôo fela«

Phokobye a be a ne, »A ne tsamae
 ke bone di kgogo kwa fa re tlafala le
 tlala« Isa be di tsamaya, ge ba tsena
 kwa teng, phuf Phokobye a be a ntse a ntse
 tthaga fela. Phokobye a be a ne, »Phiri' he
 tla go kukela oho go ne o tsene, Mme tla re
 ge o le ka moteng le una wa e nkukela
 gone he tle he tsene le una.« Phokobye a
 be a kuka oho phiri' a tsena ge phiri'
 a sena go tsena. Di kgogo tsa lla thata
 gone maburu a be a tsoge a tlo tthola ~~go~~
 gone go rileng fela. Ge ba fittha, ba
 fitthela phiri' e le mookhong. A ise a be
 a tawane le seng kgogo. Maburu a kwata
 mo go maswe nuni. O mongwe a ne,
 »Mo thuntseng« O mongwe a ne, »Se molaeng
 a ne mo viteeng thata, ne mmetse masisapelo«

Maburu a betsa phiri masisa pelo.
 gore ge ba ~~mas~~ molesa a tshabe thata,
 gore kwa tswarang phok phokobye teng
 a be a sa tthe a ithata nuni. A be
 raya phokobye are, » Monna Maburu
 a mpolaile, a biditse ~~ba~~ masisa pelo, go
 pajana, ge ke una bo lebyo monna.«
 Phokobye a be a ipa jaaka le ene a
 utwa botthoko. Ge phiri le eona e
 bona phokobye a e utwela botthoko, ya be
 e ne. » Phokobye a re di tlogele di fitile
 tse o. Ga ne kahe ra tthe re di setse
 monago.« Phokobye ya nong le ene a be
 a ikana gore janong ge ba ka bona motso
 kgotsa maburu o tla thusa phiri gore
 e ova e tshabe. Janong phokobye le phiri
 tsa le di nava go tlala di tholoi tau
 maburu kwa di jetang teng. Gore di
 tle di utwe di lo mo teng ga tsona
 fela tsa ikana gore di tla thusanga ge
 e nwe ka thagelwa kotsi.

Phokobye le Phiri: Kgaoganyo ya II

Isatsi le lengwe phokobye a be a raya phiri
 a ne? Monna phiri jaaha re boletse gore
 re tlalala koloi tsa maburu gone re
 tle re tsee dilo mo tsona. Re tswanetse
 gore janong re kgaogane o mongwe a
 robale fa. O mongwe a roballa kwa,
 a ipe jaaha ekete o sule ge maburu a feta.
 E tle e ne-ge maburu a sa mmone a tle
 a utswa di lo. Phiri ya dumela go etso
 jalo. Phiri ya nong ya be e ne? fa go tswanetse
 gore go sule wena ka gore maburu ke
 setse ke a tshaba. A batle ba kopane ka
 wena. Phokobye a dumela.»

Phokobye a be a sala fa uneng ba
 le teng. Phiri Phiri ene a ya kwa, kwa pele
 ge a bona gore o kgakala a be a robala
 fathoko ga tsela a ipa jaaha ekete o sule.
 Phokobye ene fa leng teng a be a robala.
 Ge koloi tsa maburu di feta. A ipa
 jaaha a sule. Maburu ge ba mmone ba ga
 netsanya gore o sule. La bofela ba be ba

molaisa mokolaing kwa morago. Mo tseleng
 le phokobye a ete a laisolla di thane tsa
 botono. A di pitika mo koloi. Ge a di
 ge' le di le di ntsi. A be a fologa kwa
 pele ge maburu ba ne ba mothola, ba
 fithela a ile, a seo.

Maburu ba gakala thata ruri.
 Baikana nuni gore, ge ba ka mmona ba
 tla mmolaya. Kwa pele ba be ba bona
 phiri e robetse fathoko ga tsela jaaka
 ehetse e sule. Maburu ka gore ba nentse
 ba gahetse. O mongwe a sehethe a senya
 sebaka, a be a tšenella phiri ka
 sebephi. Phiri ge e utlwa di mpa di
 mmaballa ya tshaba thata, e tshaba kwa
 phokobye a le gona. Ge e ntse e siane
 ya be e bona phokobye ipitikolla di
 fahi. Phokobye ge e bona phiri e tla
 ya be e ne, » O utl utswetse di le kae
 mouna « Phiri ya ne, » O se bone una o
 bone lerole maburu a kokonse kokonse
 ke tshabile di mpa tsa bona ruri. Ga ba

betse ba poka monna.»

Phokolbye ya be e ne, »O mpara
 monna bona gore una ke utawitse di le hae.
 Ke tiro ya monna ga se ya mosimane.
 Wena phiri o diria tiro ya mosimane nuri,
 sa go ke go betswa ke maburu fela nako
 e o tthe. O A uthuse ge ne pitike di fahitse ne
 di tlose fa pateng. Isa be di pitika di fahitse
 tseo. Ge ba sena go di tlosa. Ge ba
 sena go di tlosa fa pateng. Phokolbye a be a re,
 »Phiri ne tswanetse gore e pe masima o
 re tla jelang mafura a na a di botoro.
 mo go ona gore re sehe ra tla ra
 tswengwa ke di utoi.» Phiri e ya dumela
 gore ke unete di utoi di ka tla tsa di
 tswenya. Ge ba sena go ~~at~~ dibula.
 Phiri a be a re, »A re simolle go epa
 masima ka masho gore ne tle ne di jee
 ka pelle. Ke sehe ra senya sebaka. Ke
 volailwe ke maburu. Uke ke ikoke di
 ngalo tsa maburu nuri monna.» Phokolbye
 a be a re, »A re simolle ge monna.»

Phokobye le Phiri: kgaoganyo ya III

Isa be disemolla go epa mesima e di tla
 jelang. Di faki moteng. Kwa kgaoganya le
 fa. Di faki di leng teng. Ge utse di epa
 fetsa phokobye a be a raya phiri a re,
 » Monna phiri ke na le rakgadi; mme
 o na le ngwana. Janong o na a nkopile
 gore ke tle ke mo seke ngwana oo leina
 phiri a be a re, » Tsamaya monna e ka
 seke ya ne rakgadi go a go kopwa wa
 gana go motshwa. Phokobye a be a
 tsamaya a tlogela phiri e sale e epa e
 nosi.

Phokobye a fete a tsenella faki ya
 botono a ja go e pitshisa fa upuleng ya
 nthla. A be a boela tsoa kwa phiri.
 Ge a tsena phiri a be a motsa gore leina
 la ngwana ke mang. Phokobye a be
 a re, » Ke upule ya nthla « Phiri a be
 a re, » Ke leina le lentle tota « Phokobye a
 be a re, » Go bile go tsetswe o mongwe
 gape. Le ene ba nkopile gore ke tle ke mo

nee leina « Phiri a be a ne, » Tsamaya
 he tla sele he utse ke epa. Le ge ne
 bolawa he tala « Phokobye ka mosho
 a be a ya kwa di jaking. A fete a ja
 go pittha kwa upuleng ya bofelo.
 Mantsibona a be a bo eba ho phiri.
 Ge a tsena kwa teng. Phiri a be a ne.
 » Le rite leina la ngwana he mang «
 Phokobye a be a ne, » Ke rite he upule
 ya bofelo « Phiri a tshaga-tshaga, a be
 a ne pitshi a ne, » Jaa monna phokobye
 le itse go taa leina janne « Phokobye
 a ne, » Ga he mafya he mogologolo
 monna phiri. Ke itse mokgwa wa lefatshe
 gone keeng «.
 Phokobye a ja di faki too
 toothe ka ona mokgwa o. A di tina
 phiri. Gore e ne toatsi le phiri e jetoang
 go epa mosima. Phokobye le ene a ba
 gora ya bofelo faki. Ka mosho tsa be
 di ya go taya di faki. Ge di tsena kwa
 teng. Phokobye a be a ne, » Monna

phiri ne tswanetse gore ge ne tsaya
faki. Ke e ubule kwa matla, ne lathele
kwa ngakala. Ge ne ka seke ra malo.
Ke tla fithele di sena sepe. « Phiri a be
a dumela. Ge ba ubulga faki. Phokobye
a e gatellele papatshé. Ba ba ehuke e
setse, le k sebaka. Ge ba elathela kwa
ba fithele e sena sepe.

Phokobye a ne a etsa jalo fela go
fithelela e ya bofelo. Ge ba di fetse,
mme di sena sepe, phiri a ga kala thata.
Phokobye a motshaga bStomo. Phiri a
be a tebela phokobye. Ge a ntse a
mo tetsa phokobye a be a fithele fa tase
ga lettapa le le tona. Phokobye a be a
le itswanisa jaaka ekete le eya wa. A be
a re, » Phiri monna iketle lettapa le le ya
wa « Phiri ga ena, Phokobye a be a re,
» Le tshagetse nte hobatta kota gore ne tle
ne le tshagetse « Phiri a be a tshagetse
le ttapa le le. Phokobye ene a nwa
mowa. Ge phiri e ntse e le tetsa phokobye

gone a tla tise kota. Ga bo go tla tswene.
 E fete e kotama mo dimo ga lettapa le o.
 Phiri ya be e ne, »Mona Tswena lettapa
 le le ya wa«

Tswene ya be e ne, »A mosimane
 wa ttorro, wa mpara, o tthaga ka eona
 wena. Lettapa e le la di lemo. O tsalwa o
 lefitthella fa: Tshaba fo, Mosimantweena
 Mosimantweena, tlogela lettapa le «
 Phiri a gana go le lesa. A na a le tshegetsa
 pela. Tswene ya be e fologela kwa tase
 e fete e ne, »Tshaba fa Mosimankowena
 wa mpara o sa itseng sepe. Ke tla le
 tshegetsa ttorro he wena« Phiri ge e
 lesa lettapa le o. Tswene le eona ya be
 e le lesa. Lettapa ba seke la wa jaaka
 phiri e une e gopotsho. Phiri ya be e ne,
 »Phokotye ga tsene gae, ga ikangwe, A
 ka seke a bapa le nywana wa motho, he
 ya matshaba ha vre ka phiri«

J.S.R. Masingoako

Radimo le Moropa

K32/13

Isatse le lengwe, ge Radimo a utse a tsamaya
 le motse. A be a bona basimanyana
 ba tshameka, ja pateng. Ge a tsena go
 bona, ba be ba phatlalla. A be a tšela
 a le mongwe. Ge a motswara, a be a mo
 loka mo moropeng. Ge a sena go mo
 loka mo teng. A be a simolla a o itoa
 ka di thobane tsa ona, a re, »Tudu, tudu
 kholoma, kholoma, re utlwe, tudu, tudu
 kholoma, kholoma, re utlwe, tudu
 tudu, kholoma, kholoma, re utlwe.«

Mosimanyana a be a simolla a
 apela a re, »Seri, »Seri, »Seri, »Seri,
 dimo, seri, seri, dimo. Nkgonne ke
 ngokwane o mongwe ke masilo. Seri,
 seri, dimo seri, seri, dimo. Nkgonne
 ke ngokwane, »mongwe ke masilo.«
 Radimo a be a itumela thata nni. A be
 a tsena ja ntung e ngwe go na le lenyalo
 fateng. O sa re ke utlu ya bo mosimane
 o a mo moropeng. Ge a tsena fateng.

A be a re, » Uthwellang moropa wa ka
gore o lla yanga A be a o itaya ka
dithobane tsa ona a re, » Tudu-tudu
kholoma-kholoma re uttwe, tudu-tudu
kholoma-kholoma re uttwe. Tudu-tudu
kholoma-kholoma re uttwe «

Mosimanyana a be a simolla a
opela a re, » Serialo-rialo dimo serialo-
rialo dimo. Nkgonne ke masilo, o mongwe
ngokwane « Kadimo a tshoga tshoga thata.
Batho ba tahanya di tsebē. Ba ema
matlope-tlope, di gongwana^{na} gongwana.
Ba loga leano. Ge ba sena o le bona
Ba be ba rona Kadimo metsi kwa
noheng, ka kgamelo e dutlang. Ge a
santse a ille. Ba be ba sille ba ntsha
mosimanyana o le mo moropeng. Ge
ba sena go montsha ba be ba hatela
di tloo mo moropeng. Ge a tla a be
a fete a taya moropa wa gwe a
tsamaya a ya kwa lapeng le lengwe.
Ge a tsena kwa teng a be a o itaya

a re, Tudu-tudu, kholoma-kholoma re
 uttwe, tudu-tudu, kholoma-kholoma
 re uttwe. Tudu-tudu, kholoma
 kholoma re uttwe. Mosimanyana a
~~be a re~~, seke a naba. Radimo a kwata
 thata. A be a re le ge o sa bue ke
 eo go ja ka nre ka Dimo.

Radimo a itaya moropa gape.
 A re, »Tudu-tudu, kholoma-kholoma
 re uttwe, tudu-tudu, kholoma-kholoma
 re uttwe, tudu-tudu, kholoma-kholoma
 re uttwe. Moropa wa nna wa re tuu.
 Radimo a kwata thata a be a ikana a re,
 »Ka nre ka Dimo ga eno ke nagengruri
 ke ya go ikanna tota. Ge a tsena ka
 ja lapeng, A be a hulla moropa. A
 fithele go tletse di tloo ka mo tenga.
 Radimo a be a re, »Mosimane o iphetotse
 di tloo. O wa ka he eo go ja. A be
 a simolla a gotsa mollo. Ge magala
 a sena go tswas. A be a simolla a
 thuntsha di tloo. Ge a utse a di thuntsha

he gala la be le thanyetsa motthogong
ya gagwe. A seke a le utlwa-ge le
mofisa ka gore moriri wa gwe o une
o le motona-tona thata.

Nonyane e ya une e ne, »Pharra
Radimo wa fya, Pharra, Radimo wa fya
Radimo a ne a ne, »Ke tloge ke e bobaya
Nonyane ya ne, »Pharra Radimo wa fya
pharra Radimo wa fya« Ge le gala le-
tsena kwa bokong. A tlolla gore e re
ge a le bile kwa nokeng. A be a sa
bonale a thibilwe ke leole. A be a
fete a ne ka tthogo moseretseng tthe.
Maoto ho dimo peto petu. A be a
pallwa ke go intsha. A omelbela mo-
seretseng. Di notshe tsa tsa tsa tsa
ka sebōno tsa tsa gela mo teng ga gwe.
Tsatsi le lengwe mosimanyana o a be
a bona di notshe tseo. Ge a loka.
letsogo la gwe a ne wa di rafa. Sebōno
sa kopela se utla sa mosimanyana.
Mosimanyana a lla thata gore batho

kwa gae, ba be ba mo utwe. Ge ba
 tla ba pithele seatta sa gagwe se
 tswere ke sebōno sa Radimo. Ba tsa
 di lepe ba re, ba re ma. Di lepe tsa
 pipinega. Ba tsaya, di shaga, le tsona
 tsa pipinega. La bofelo ba be ba
 kgaola mosimanyana letsoho. Ba be
 ba ya gae mosimanyana a sena
 seatta. Batho ba lala bana gore ba
 seke ba tthe ba ya kwa nkeneng kwa
 Radimo a wetseng teng. Bosigo seatta sa
 mosimanyana sa itlisa sa fete sa tse
 ikopanya. Ka mosho batho ba makala
 thata ge ba bona mosimanyana seatta
 sa gagwe sentse pila. Ba boifa thata gore
 ke mōtholo o fe ona o.

Kgosi ya be e kuwa mohgosi gore
 banna ba botthe ba e kgonye. Gore
 go tlo fisiwa Radimo ka Mollo. Kwa
 nageng, ge ba utse ba rwalla. Monna o
 mangwe, a be a bona phini'e robetse.
 Ge a e potologa a be a bona sebōno sa

eona se aithane, se le sehibidu a be
 are, »fela ke di bete tsa eona« A be a
 loka le tsoo la gwe mo sebôno sa eona.
 Ge a go ga mala, phiri'ya kopela scatta
 sa gagwe. Mme ya tshaba ka ene, Ge
 ba bangwe ba mona ba ne, »Ke o
 o setse a tswere phiri'ka mogatta«
 Phiri'ya suttha ka ene mangana. mesu
 ya mosuthisa mebittwa. Gore a sehe
 a be a ipona. Sekgwa Sekgwa sa
 Tsoa mohurukuru. Motho a na are,
 »A ke gona une, monna. o leng mpara
 o tswarang phiri'ka mogatta. Ga o e
 rathe ka molamu mosantwana wa
 the tloro. A ke gona une di nama di yara
 yang fela, fela mo matthong a go monna.
 Ke go the thobogile ntate the kengana.«
 Mosimane eo une phiri'e tshaba
 ka ene, a be are, »Iketeng he le
 boleng. Ke une ke sa etswara ka
 mogatta jaha le gopola. Ke fitthetse
 e a thamisitse sebôno se ntse se

hibidu. Ka be he re he di bete. Ge ke
tsenya seatta he re he ya di goga ya
be e ngomela seatta. Ke ge e tta.
tshaba ka nua. Ke a nne he sa e
tswara, e nne e tshaba ha nua».

Banna ba omela ka di tshago ge
ba mmona a sentwe ke ditlhane.
mebittwa e mofatots'e masisa pelo.
Ba be ba ya gae ba tlogetse di kgong. Ba
fete ba re, » Kgosi re tlogetse di kgong
ka gore e ntle re ntse re swalla. Ka
bona monna o mongwe phiri e tshaba
ka ene. Nage re re o e tswere ka
mogatta» E ne a re, » E mokopeditse
seatta ka sebōso sa eona» A re, » O
e pitthetse e robetse e atthamolotse sebōso
sa eona» A be a re, » ~~Ke~~ Ke di bete»

Kgosi ya gahala thata ya re, » Ga ke
batle go utlwa sepe fela yang kgong. Ge
ke gadima ke be he bona di kgong
di ntse na» Ya nna semphete, semphete
ge ba ya mo sekhweng. Ka nakonyana

di kgong tsa be di itelekela. Ba fete ba
 di nolela mo diino ga Radimo. Ba be
 ba go tsa mollo. Sebakeng sa gore Radimo
 a fye, ga fya motse wa bona. Mokgosi
 wa kuwa thata. Motho a kuwa a f.
~~ee re~~ » Eoo, eoo re ya kae we, Radimo
 ga re fetsa«. Ka mosho ge ba tsoga, fa
 ba tsogang teng. Ba bona motse ontse
 o itekanetse. Ba makala thata. Fela
 ba gopola mosimanyana eo nne ba
 mokgaoitse letsogo. Ya re ka mosho
 ba fithela le ntse le itekanetse. Go tloga
 ka letsatsi le o batho ba tshaba go ga
 metsi kwa noheng eo, le seng go e tshela.
 Kgotsa go eatanella. Bare, » Ke noha ya
 badimo bo wa go Radimo«.

J. S. R. Masiangoako

Monna le bana ba bathano.

Ga tse go hite ga bo go una le monna
 a na le bana ba basimane ba le bathano
 bathano. Janong ba be ba bolawa ke
 tlala e tshosang. Gona le mosimanyana
 a le mongwe o potthole go gaisa ba
 ba ngwe. Matshegare ge tadi e a musa.
 A be a utlwa ntata gwe a re, »O.
 tswanetse gore a ba ise legofa. Go re
 ba sekhole ba bowa«. Mosimanyana
 o na a be a tsamaya a ya kwa noheng.
 A fete a sela mattapanana a maswen. A
 tlatsa patanyana ya gwe.

Ka mosho ka mahube a mantsho
 a be a ba tsoa a re, »Banna a re
 tsamayang re o tsomang«. Ge ntse ba
 tsamaya, mosimanyana o na a ete a
 tlomaganya mattapananyana a gwe.
 Matshegare ge ba setse bale kwa gore
 gompfa lefathe. Ntata bo a be a ba
 thelela a ihela kwa gae. Ge ntse ba
 maketse. Ba kaletse ke lefathe.

Mosimanyana o le a be a re, »ntshaleng
 morago. A ba be ba mosala morago.
 Ene a ete a sela mattapana a gwe.
 Ntata bona bona mantsibwana ene
 ge a ntse a re, »O balatthile « O mahala
 ba goroga. A be a imakatsa a re,
 »Banna le tthotse kae. ke seletthe ke
 le batla le tsatsi lo lotthe « A be are, »Re
 tla tsoge no tsoma kwa sekgweng sa
 morena «

Mma bo a be a bafa bogobê baja. Ge
 ba sena go ja, ba be ba ya go robala.
 Phakela phakela ha l tobô a be a
 ba tsoa. Mosimanyana a be a tsaya
 patana ya gwe. A e te a tthomaganya
 mattapana a gwe. Matshe gare ga fe
 Ntata bona a be a ba thella. A ikela
 kwa gae. Mantsibwana, Mosimanyana
 a be a etela ba bangwe. fela a seke
 a ete a sela mattapana. Go fittha kwa
 gae. Ntata bona a mahala thata gore ba
 ka be ba bona tsela yang go ita gal.

Ba fithela mma bona a peile marotho.
 Mosimanyana a be kgobokanya mattho
 matthothora. A olla ha patana ya gwe.
 Ka mosho ba be ba tsamaya.
 Mosimanyana e ete a ithomaganyad
 matthothora a marotho. fela di nonyane
 tsa sele di a sela kwa morago.
 Matshegare utata bona a be a ba
 ttogela a ihela kwa gae.

Mantsibwana ge ba ve ba ~~bo~~
 bowa. mosimanyana a fithela di
 nonyane di jile matthothora a le a
 marotho. Janonga tsietsega. A seke a
 itse gore tsela e ka ba efe go ya gae.
 Mosimanyana a be a ve. »Banna re
 lathegile ga he itse gore tsela e efe. E re
 ka etsayang« Ba he ba tsamaya jela kwa
 ba bonang, le sedi teng. Kwa pele ba be
 ba bona utu engwe. Ba be ba
 fete ba hapa marobalo ja teng. Ba be
 ba he neya. x Mong wa utue wa
 monna a be a ja batho. Mosadi wa

teng. a be a re, » Banaka ga he itse gore
 ke tla le reng. Monna a me o ja batho
 fela ga es fa o ile go tsona. Bosigo
 ge monna a tla a be a re, » Mosadi
 mosadi. utswagae ya ukga. utswagae ya
 ukga.«

Mosadi a be a re, » Rantlakoletse
 roballa ga gona sepe.« Bosigo ge a
 utse a robetse a be a re. » Mosadi,
 mosadi utswage ya ukga. utswagae ya
 ukga.« Mosadi a be a re, » Roballa ga
 gona sepe fa« Ge a roballa mosadi a
 be a tsoa basimane bale, gore ba
 tsamaya. Basimane basiana la
 semphete-semphete. Ga ba sena go
 tsamaya. Rantlakoletse a be a tsoa
 a ba latela. Ge ba utse ba tsamaya.
 Ba be ba utlwa a tla siane thata. Ba
 siana le bona. Basiana ba motimella-
 a sehe a be a itse kwa ba ileng teng
 Ge utse ba tsamaya ba mahala ba
 tse na fa gae. Ba ba itumela.

J.S.R. Masiangoako

Monna le ngwana wa Mosetsana

Go hite gabo go una le monna e na le
ngwana wa mosetsana o montle ntle. Fela
a ga na mahau. Tsatsi le lengwe. A
be a naya ntata gwe a re, »lehanu le
le ka bolayang le ruwanuwa le le
tthogo di tthan' he ene a ka nyolang«
Ntata gwe a be a di begella batho.
Mahau, a ikgobokanya ba ya kwa
noheng, ka di safole tsa bona. Motho
a ntse iteba a be a le bella kwa bo
mosetsana.

Go bo go tswa lehanu le le ngwe
le be le ne, »Nna he tta le bolaya«
A be a itathela mometsing a fuduwa.
Ge a ntse a fuduwa, le ruwanuwa
la be le ntsha tthogo e ngwe. Mosimane
a seke a tthole a senya sebaka a be
a ikatametsa ka safole. A e kgaola
a e latthela kwa ntle. le ruwanuwa
la fuduwa metsi. A be a lethaisitse
sentle. Ge lentsha tthogo e ngwe, a e

kgaola, a e latthela kwa ntle. Metsi
a fudue ga thata. Ya ne ge le ntsha engwe
gape a e kgaola a e latthela kwa ntle.

La ne le ya mokgwelogela a kgaola
e ngwe gape. Ga seula e le ngwe.

Lenuwaruwa la nwetša tthogo engwe,
la pala go entsetša kwa ntle. Lehau la
fuduwa metsi gape. Ya ne ge le ntsha
tthogo a be a tthakatthakane le lona,
a e kgaola e latthela kwa ntle. Setshego
sa ya godimo

Lehau la ne, »Kgarebe he ya me
he tthabanetse« Ntata gwe ge a uttwela
gone he lehau le lepe le le bolaiteng
lenuwaruwa. A fitthela e le a sa le
rateng. A be a ne, »Ngwanaka le ge
o nile o batla o nyalwa he lehau le
le ka bolayang lenuwaruwa. Fela le o
ga he le nate. Ga he batle go uttwa
sepe ka ga lona.« Ngwana a re, »Ke
lona lehau le o ga gona le lengwe le he
le bonang.« Mma gwe a be a ne, »Mo

ttogele ka gore o na a ntse a boletse gore
o tla nyalwa he le hau le le ka bolayang
lenwaruwa»

Le hau la be le roma mutla ka
borifi gore he ene a bolaileng lenwaruwa.
Ge mutla o fete o monaya borifi, ge a
sena go boboisa a utwa di kgang. A
tswara mutla a o huka, a o suna, a o
baya mo dimo ga tafole. A o fa di jo.
Go sena go ja. A o fa le hwalo le le
a nabang. Ka mosho ga tla phuduhudu
e tsho tse le hwalo le le reng tla o ntsee
janong. Mosetsana a tswara phuduhudu
a e suna, a e fa di jo. A be a pana
kaniki a o motsaya. A be a tla le ene
ba fete ba una mogo ntung ya
bo mosetsana. Le bonatswala gwe
ya nong ba morata thata. Ba
sehe ba tthe ba motho wa. Le ene
a tswa mo kgonyana o thata o itseng
bonatswala gwe.

J. S. R. Masingoako

Basetsana ba bedi K32/13

Go hile ga bo gole basetsana ba bedi;
 motho le mogolowe. O moxona a be a
 yet nyalwa ke noga e una mat metsing.
 Mme noga e ya tle e tle bosigo hwa
 gae. Janong mona mo setsana a makala
 gore mogatsa mogolowe e ka be ele
 mang. Tsatsi le lengwe a be a botsa
 mogolowe gore na re a ubuti a gwe
 O tla tle leng ka gore ga he a sumona.
 Mogolowe a be a re, »Wa tswenya tlogela
 O mo isa ka« mo setsanyana a re, »Ke ba
 tla go mmona le gore ke mo itse«.

Tsatsi le lengwe ge ba ya masimong
 le mogolowe. A be a itebatsa thari; mo
 tseleng a be a raya mogolowe a re, »Ke
 lebetse thari hwa gae. E ma he eo e
 tsaya« mogolowe a be a re, »E tlogele
 O tla tthe o be lege ngwana ka kobo«
 Ge ba tsena kwa masimong, mogolowe
 a be a ba tlogela ja sethareneng a
 tshameka le ngwana. Ngwana ge a

nobala. A be a motlogela a sianna
kwa gae, mogolowe a sa mmone. Ge
mogolowe a re, wa motthola a fitthela
motlo e le maloba le mabane. A
tthahana tthogo, a seke a be a itse gore
ha neng nuri. Ngwana wa batho o
nobega ge a fitthela noga kwa gae.

Ge mosebana a tseba kwa gae.
A fitthela noga e na le boramogye ba
noka di hobo tsa mattalo. Ge a bula
le bati a gakgamala ge a bona di lo
tsee. A bowa ha sa morago a tswala
le bati. A siana thata a go potse kwa
masimong hoo mogolowe. Noga ya
siana ya morago ga gwe e ntse e re,
>> Ntla-ntla ngwana nngonne, Ntla-ntla
ngwana nngonne, Siana pila o seke
wa khopiwa ke mattapa « Ge
mosebanyana a tshela noka e ba
nwa mo go eona. Noga ya iphume
iphumetsa mo teng. Metsi a be a
re kgapha, kgapha. Metsi a kgala.

Mosetsanyana ge a tseua hoo
mogolowe, a fitthela mogolowe a lla.
A tso gile gore ~~mmmonae~~ mmmonae o na
a ile go tsang ka a ne a mmoleletse
gore a tlogele thari.

O ne o ile o tsang kwa
gae. Ba o na tsebê ke go neile ka re,
»E tlogele ga ina molato ngwana
o tla tthole - o mmele ge ka kobo« A
be a raya a re, »A re tsamoa re ye
gae« Ge ba tshela noka ba fitthela
noka e phaphaletse, le seretse se ~~swa~~
swabile. Mogolowe a tshoga thata a
seke a be a itse gore batho ba tla reng.
Ge ba bona tiro e ivilweng ke mmmonae.
Mantsiboaang ge batho ba bowa kwa
masimong, ba fitthela go sena metsi.
Noka e kgadile. Ba seke ba itse gore
ba ka reng. Mogolowe a ya kwa noka
ga seke ga thusa sepe Janong a be
a bolela bo juma gwe tiro e mmmonae
a e ivileng. Ba thahana tthogo.

Wothhe, ba le kwano nokeng le
mosadi wa me, le mmonae. Ba be le
ba tsamaya ba ya go ba bitsa. Ge
ba phuthengile. Ba le ba bona go tswa,
di kgomo tse di ntsi tse di ntle thata.

Kwa morago ga tsona ga be go tswa
le hau le lentle thata. Metsi metsi le
ona a tala noka. Janong le hau le le
la be le tsaya mosadi wa gwe le
mmonae baya gal, le batho ba phattalla
baya kwa bo una ba itumetse ge ba

Mantsibwana ga bo go tla ramogye
a ~~re~~ rwele mafyi ka ngwana. A
fete a re, » Ke tiseditse ngwana
mafyi ke a «

Bo mma gwe janong ba be ba
ya kwa noheng. Ba fete ba rapela thata
ba re, » Mokgonyana bo ela gae,

ngwana ga a ka a tse. Batho ba
tla pedi wa ke tengwera lenywera
neri « Mokgonyana a be a re, » ~~Same~~

» Tsamayang le ~~o~~ bita batho ba
ivothe, ba tle kwano noheng le
mosadi wa me, le mmonae « Ba be
ba tsamaya ba ya go ba bita. Ge
ba phuthengile. Ba be ba bona go tswa,
di kgomo tse di ntsi tse di ntle thata.

Kwa monago ga tsona ga be go tswa
le hau le lentle thata. Mesi metsi le
ona a tala noka. Janong le hau le le
la be le tsaya mosadi wa gwe le
mmonae baya gae, le batho ba phattalla
baya kwa bo una ba itumetse ge ba

bone metsi. Boratswala gwe ba g'apa
 di kgomo tsa mokgonyana. Ba tshoga-
 tshoga. Motho a ntse a re, » Bona e
 kgwasana e le, le phatswana e le
 gore di ya kotse jang monna. « Wa re.
 tse o. » ne monna g' bone e phatswana
 phatswana e le ne, le kgwana e le.
 E tshogana e le e moroto o teng e le.
 Motho a re di tlo gele re ya o digama.

Ke ke ne ja mapi a tsona ga
 ra bolo ditthoka monna. Ge ba tsona
 kwa gae. Ba di phuthaganna ba di
 helha pila. Motho a thikhitha tthogo,
 a ba a thikhitha tthogo. Monna di
 tswa hae. Ba latsa kgomo ka tsebê
 ja fatshe. Motho a re, » E di ntsha
 mowa, ne ke ne ja tsa mokgonyana
 ga bolo ne felets'a mae le di kgogo «
 Ba phuthega ba ja di nama ba
 itumela ba ba lebala lenywerwa.

J. S. R. Masiangoako

Mantsekwane

Go hile ga na mosadi o mongwe a
 ja batho batha. Uthu ya gwe e le gaupe
 le tsela. Ya ne ge motho a feta ja teng.
 A be a mmitsa a re, »Hela monna tla
 kwano le tsatsi le hohobetsa« Ge a
 gana a be a le phimisa ka e o nako.
 Motho a be a ya ja teng a lala ja teng.
 & E tla ne ge ba sena ja. A be a
 ya kwa utlung a fete a lootsa thipa,
 A be a re »Monna tla kwano utlung
 ne tle re robole« Ge motho a tsena
 mo utlung, a be a mokgaola molala
 a ttonel a thogo ya gwe mo lebotaneng.
 Lebotana la utlu ya gwe le
 setse le thatheditse ke di thogo tsa
 batho. Tsatsi le lengwe ga be go feta
 mosimanyana o mongwe. Mue ene
 mosimanyana a a lafilwe ke ngaha
 ya mapyepye gwe motho ope le ope ya
 monna a seke a be a eltsa go mmolaya.
 & Ngaha ya moraa ya re, »Ge o

tsamaya mo naging, e re fa o tla robalang
 teng. O tomole morini motthogong ya
 e kana ka menwana ya go ya
 makoto.»

Ge a feta fa ntunge o ya mosadi
 o. Mosadi o a be a mmutsa a re, »Hela
 tla kwano letsatsi le kokobetse. O tla
 robala fa, o tsoge o tsamaya ha mosho
 Mosimanyana a be a re, »E santse e le
 matshe gare he tla jitha hwa ke yang
 teng go santse go bonala «Mosadi a
 be a phirimesa letsatsi ka ea naho.
 Mosimanyana a be a fa pogela. Mosadi
 a be a pa bogobe a be a motsholela a
 ja. Ge ba sena go ja. Mosadi a be a
 motthogela a ya hwa ntunge. A
 fete a lootsa thipa. Mosimanyana ge a
 le bella hwa ntunge a be a bona di tthogo
 tsa batho di le di ntoi. A be a thikhitha
 tthogo a re, »fateng fa ruri ga ke itae gore
 ke tla reng. A be a tomola morini e
 kana ka menwana ya makoto. A be

a ho nopela mo ngwe kwa utlheng ya
saheng. O mo ngwe kwa segottong, a e
mō kwa, duukung tsa lapa « A
be a lebela mosadi. Mo ntung ge a
utse a molebeletse. Utwa mosadi a
mmetsa a re, » Manna tla kwano utlung
ke tle ke go bontshe fa a tla robalang
teng. Masimanyana ga e mela kwa ntle
a be a tshaba.

Mosadi a bita gape, a rabiwa
ke morini kwantle, a re, » I tthaganne
wa utiya ke batla o robala « A. A sehe
a bona go tla motho. A bita ya
nonga o kometse fa mo jaho, morini kwa
segottong wa raba. A ya kwa segottong
le gona a tthoka motho. A bita gape
ya nonga lla thata ka dikaledi dikaledi
morini kwa saheng wa raba. Ge a
ya kwa saheng le gona tthoka motho
Ge a bita a le kwa saheng morini
kwa isong wa raba. Ge a tsema fa
isong. A be a bona morini o le utseung o

mo araba. A thikhitha thogo a re,
 »mosimanyana wa mosimanyana a
 mponela a tloge a tshaba ke tta
 mo tsena motthaleng gore e re a ise
 a pithe kwa yang teng. Ke be ke
 mokgaotse thogo«

A be a tsaya mosimanyana ka
 motthala. Ge a utse, a mola tetsa. A be
 a »e motswana a ise a tsena kwa yang
 teng. A be a re, »ha feta lre tsamaye
 o ka seke wa mponela wa tloge wa re
 o ka tse tshaba« Ge utse ba tsamaya
 mosimanyana o a be a fereya mosadi:
 Mue mosadi o a ~~modumela~~ modumela.
 Ge ba tsena kwa ntung ya mosadi:
 Ba be ba nyalana. Ge ba robetse.
 Mosimanyana a be a raya mosadi a re,
 »janong o tswanetse gore o lathe go
 bolaya batho« Mosadi a tlela kwa
 dimo. A re ge ele jalo o ka npa wa
 wela tsela nra. Ge o sa nthate. Ge ele
 gore o wa nthata le wena wela mo

sepaneng, re bolae batho. Mosimane a
 dunda go etsa jalo. A be a naya mosadi
 a ne, » Pele nthute tsela ya gore pele
 ke etseng. Ge tla bolaya matho«
 mosadi o seke a re, » O seke wa nagana
 sepe kapo wa gopola sepe. Mme thipa
 jela wena, o mo kgaole tthogo«

Mosimane a be a ne, » Ntshopetse
 thipa e o tla bolayang ka eona, gore
 le una ke tle ke sebedise. Go bolaya
 ka le gore ke kgaole matho fa ha«
 mosadi a be a entsha a re, » Ke eona
 e monna wa ka e. Ge ke tla re wa
 nthata o kgaole matho tthogo ka eona«
 Mosimane a be a tsaya thipa ele a
 kgaola mosadi o tthogo ka eona.
 A be a wela motseleng a itsamaela.
 A kgaogana le matwenyego, fela a
 lafle tsela le batho ba ha seke
 tthe ba tshaba sepe mo tseleng eo.
 Mosimane a tsamaya a bolae batho
 gore o bolae mantsehwane. A ba

supetsa thipa ya gwe e ueng a
 bolaya batho. Mantsekwane a poka.
 A tswa sepoko se se reng tswinitswiri
 se se senang bokankanyetso*. Ke gore
 go feta fa teng ha pa matshegare, o
 tta mmona a tta a nwele thipa etona
 e tshosang. A tswenya thata, batho ba
 tshaba go tsamaya ka tsela e o. Le gore
 ba tshaba ene jela. Ge o panne di
 pholo a di panolle. fa gongwe a rme
 koloi. A go sokodisa gore o bo o tta
 itthoboge. Gore ge a go lesa. Batho
 ba be ba utsha tsela engwe ba
 ttogela e o, ba tshaba mantsekwane.
 Ba bona gore ke sepoko sa kapiëga.
 Ba re, ga ~~re~~ ga re ya go bolaya o ~~bo~~
 bolailwe ke ba o ga se rona.

Bokankanyetso = Borapelo, or Botthothomiso.

J. S. R. Masiangoako

Monna le mosadi le bana

Mo motseng o mongwe bogologolo go hile
 ga bo go na le monna le mosadi, ba
 na le bana ba le ba raro. Wa mosetsana
 a le mongwe. E bile e le ene o mo tona.
 Ba basimane ba le ba bedi. Ka gore
 basimane ba une ba le ba nyenyane.
 Kgaityadiabo a be ele ene a disang di
 kgomo. Tsatsi le lengwe a be a tinetsa.
 Se Mo di kgomong tsa bo go no gona le
 poo e bidiwang masopye. E ne ele poo
 e go dileng thata gape e bile e na le
 lengeta la nkgo mo dimo ga serota
 sa lona. Poo ena e ne e a lafilwe gore
 e utlwe e bile e le ngaka utlha engwe.
 Janong ge mosetsana a tsena
 kwa gae mantso boana. Utlha gwe ge
 a nna ona a tla a sena le di kgomo gakala
 thata. Ge a nna gona di kgomo di ha
 mosetsana a re, » Di tinetse« A be a
 moraya a re, » Isa ma o di batla o di
 tinetse ka bono. Utlha go o ho ono o

di timetsa« Mosetsana a be a tsamaya.
 A seke a be a di bona. A lala
 nageny. Ka mosho a tsoya a tsamaya
 a ntse a di batla. A setse a tswerwe
 ke tala. Kwa pele a be a bona
 basimane ba bangwe a be a di
 ba batsa. Ba be ba mmolella gore
 ba di bone kokae mabane. Ba
 be ba mofa bogobé a ja. Ge a
 sena go ja. A be a wela motseleng
 kwa pele gape a bona ba bangwe.
 Le bona a di ba batsa, ba mmolella
 gore ba kopile le tsona di timpetse
 le toela wen eona e. Ba mmo'
 ntsha motthala tsona gore ke ona o.
 Di bele di na le pod e tona e nang
 le lengeta mo dimo ga serota.

Mosetsana a siana, a siana.
 Ge tsatsi le phirima a be a tsena
 kwa matseng o mongwe. Ge a
 di batsa ja teng ba di mmolella,
 Janong ba be ba moraya gore

o ha lala. O tla tsoge o di gapa ha
mosho bo sele, o hona sentle. A be
a tsamaya le banna ba bangwe baya
go di tthathele mosakeng la kgosing.
Ge di lebile kwa sakeng poo ya be e
thiba monyako. Banna ba re gore ba
e kgalemela, ba e honopa e pallafa
monyako. Mosetsana a be a shapa ka
mpa a re, »Masopye tsena mo sakeng«
be e tsena, le di kgomo di tsena.

Banna ba mahala thata ba re,
»Ke goreng ge poo e ka pala re e.
kgalemela ya utlwa wena fela«
Mosetsana a ba bollela gore e utse jalo.
Banna ba na ba be ba ya go bollela
morena gore, di kgomo tsele di na le poo
e makatsang. Ke nile gore re ya e reng
e re paleitse e kgonwa ke mosetsanyana
wa eona fela. Morena a mahala ge
a utlwa ba nialo. Ka mosho a be a
ittosa a ya kwa sakeng a fete a e
lebela. Ge a utse a le bele tse di kgomo

^{tse}
 "tša mokgathha. Ge banna ba tta
 a be a ba raya a ne, » Di kgomo tse di
 di ntle thata ne tswanetse gore ne di
 tsware e ne tša kgosing« Banna bare,
 » Pula, Pula, kgosi Pula«

Ba be a ba di ba tthela modisa
 ka e o nako. Ge a re wa di bolotsa
 poo ya thiba fa mongako. Ba be ba
 tsamaya go bitša mosetsana wa
 tsona gore a tlo di bolotsa. Mosetsana
 a be a fete a shapa poo ka npha a re,
~~Mos~~ » Masopye tswa mosaheng«
 e E be e tswa le di kgomo di tsala
 morago. Banna ba be ba mmotsa gore
 a kwa nageng ga tše e pala go boela
 kwano ga mantšibwana. Mosetsana
 a ne, » Go fedile e tla tla ga tšake
 ya gana« Banna ba be ba raya
 kgosi bare, » Kgosi jaaka ne ne, ne tta
 nuwa di kgomo tse. A mosetsana o wa
 tsona a nyalwe he ngwana kgosi gore
 a tle a seke a tthwafala« Kgosi ya

dumela gore ngwana wa gwe o tla
nyala mosetsana o o.

Banna ba be batsamaya le
mosetsana sa o ba o mmontsha
mogatsa kgosi. Mohumagadi ge a
mmona a moitumella a e, » O ngwana
o mottle, o tthaga hae, o tswanetse
go batlelwa ngwanahle nuri. Banna
ba mmolla hafa a tthagileng ka teng.
Le ha mo ba mottisetseng ka teng
ko ene. Bona ba bona gore a tla
nyalwa he ngwana wa kgosi. Mmagw
a itumella kgang ya banna. Ba be
ba bollela mosetsana le ene a e dumela
gore o wa rata go nyalwa he ngwana
wa kgosi. Ba be ba ne e tswanetse
gone re tle re tthabe poo mo le nyalongwe
Ba dumellana, le mosetsana a dumella.
Ka moshobanna ba be ba phuthega
go tthaba poo. Ge ba sena go e
tswara ka di kgole bu re ba e
tthaba ya pala. Ba be ba ya go

bitsa mosetsana, ba mollela gore
poo ya ba pala ga ba ehgone.

Mosetsana a be a tsa npa a e
shapa ka eona a re, »Masopye swa
poo e be e swa« A be a raya banna
a re, »Le sehe le bela lattha marapo a
eona, le seng go a thulla, le a beng
mo lettalong la eona. Le a phuthe ka
lona.« Banna ba be ba simolla ba e
~~too~~ buwa. Ge ba sena go e
buwa ba e lokolla pila gore ba sehe,
ba be ba nema marapo a eona. Ba
be ba apa di nama, ba ja le nyalo.

Ba thola mo moketeng o mo tona. Ba
itumela thata. Le nyalo la be la fela.

Ge marapo a sena go kgobohangwa
mo lettalong. Mosetsana ~~bo~~ bo si go
a be a tsa npa a shapa lettalo
a re, »shapo masopye tso ga« marapo
a re, »Kwaikwaikwa go utwala o
mo dumo o mo golou Masopye a be a tso ga
le le ngeta la gwe le ne le na mo seroteng

Ka mosho batho ba be ba bona poo e
ntse pila mo gare ga dikgomo, ba
makula thata. Eona ya be e tsogile.

Dikgomo tsena fa go fitihela
ngwaga tsenne. Masetšana a setse a
na le bana ba bedi; ba basetsana,
tsatsi le lengwe ge basetsana ba
ile nobeng ba ile le ngwana wa
mosetsana o. Ge ba ntse ba gella a be
a bona selo se phatsima mo motlhakeng.
Ge a re, »selo sa me ke sele fa sele u
Ba ba ngwe ba be ba mosia. Ba ya
gal. Ene a be a ya kwa teng. Ge a
tsena fateng a fitihela bana ba bedi:
Ba be ba mmotla gore ke mang le mma
gwe gore ke mang. Ge a ba bolle. Ba
fitihela e le ngwana wa kgaitadiabo
bona. Ba be ba mmotla gore mmagwe
ke mogolwa bona. Ba be ba mmotla
mmolela gore bona he bo malomagwe.
A itumela thata. Ba mmolela gore
mmagwe o ba tlogetse ba santse ba

ba le ka nyana le ba simanyana.
 Ba be ba monaya ba re.
 » Tsamaya o bitsa mmago. O more o re
 o bone bomalomago kwa noheng. fela
 o mmolele a nosi. O masebele. Ge a
 gana o lle thata o mo rapela. Ge ntata go
 are o tla le wena o gane. O be o lutole
 o re o batta mmago a tsamaya le wena.
 O more o re o re o bone sebo se sentle
 nne o sebatta go setsayang le ene « A
 be a tsamaya a siane thata go
 fittha kwa gae. A tsenna le banyana
 ba nne ba mo siile gongwe. Ge a
 tsena a seke a tthole a senya sebaka.
 O be a re, » mma, mma, mmage he
 bone sebo se sentle kwa noheng, nne
 he batta gore o se ntse isa « Mma gwe
 a re. » Tsamaya le ntata go ngwanaha «
 Ngwana are, » mma, mma, mmage,
 mmage, he bone sebo se sentle nuri are
 tsamae ya nong mma, O wa diega
 mma a re tsamae hapele « Mma gwe

a re, » A ne to amaye ngwanaka re eo
 se tsaya « Mo tselunga be a bolela
 mma gwe gore selo se o ke bo motoma
 gwe. Ba mo ipoleletse ge a ba bolela
~~mag~~ mma gwe. Mma gwe a tlolelu ho
 dimo. Ba siana thata, wa pithele ba
 siane la semphete semphete.

Ge ba toena ho bona, ba fete
 ba ipolele kgaitsoadiabo a lla thata.
 Ba be ba mo raya ba ne, » Tsamayang
 leng gae ne tla tla bosigo hoo gae.
 fela ka moshona le tle le bahanya
 mefago. Gore e tle e ne ka moshona
 mo ngwe ne tle ne to amang « Ba be
 ba ne, » ke tla tle ne le kopantsha gore
 le tle le seke la timela « Ba be ba
 ba botsa di hano gore a ntse di phela
 Ba ne, » Di-tse tse di feta fale ge di
 tla mo no. « Mantsoana ha le
 tlattana kgaitsoadiabo a be a o ba
 kgatthantsha, a be a ba isa luwa
 gwe. A fete a ba baya ka montung

e ngwe e sa beleng sepe. Ka mosho a
tthele a bakanya mefago, le ngwana
a mo thusa.

Bosigo bo ba tling go tsamaya
ka bona. Bokgaitadi a ba be ba
ntsha le naha la kgomo ya khalagadi
ya sengologa, ha le naya setlogolo gone
a eo le ba kwa thabeng mo mapheng.
Gone e tle e ne bosigo ge ba tsamaya
le tle le lle, le tthodie gone batho ba
tle ba seke ba ba uttwa Bosigo ya
be e le gone, ba tsaya bana le
mefago ba epega mordino ga poo mo
le ngeteng. Ba be ba bubela di kgomo.
Ba tsamaya, ba tsamaya, ge tsatsi le
tswa ya be e le gone ba kgakala. Ge
batho ba tsoga ba fithele di kgomo
tsa kgasing le ngwetse le bana ba
ile. Ge ba tloleka le naha kwa
thabeng la simofla. La bopa thata,
la na la ne, po-o-o po-o po-o po-o
Ge batho ba thakanya di tsebe

Ba utwa le patata le huwa hwa
thabeng. Ba seka ba itse gore e ha
be e le eng se sellangwa thabeng.

Banna ba tona di hgommo
mo thabeng, kwa pele ba be ba di bona
di ntse di o thile le tsela. Ba siana.
Ge ba di lebile, Mosetsana a ema a
apela a re, »Helang banna ba ga Mosadi
e nile le utwa le patata le lla la reng«
Banna ba re, »Kwa gae kwa gae le
patata le ya lla« Banna ba ema ba
latthad di thobane, ba le ma di naka
ba re beleka ba re beleka. Ba ba le
bala ge ba latetse di hgommo. Ge ntse
ba bina. Mosetsana a re ka le belo
mata. Ge ba tsoga mo seiding sa
pina ba pitthela mosetsana a lle. Ba
simolla ka lebele fa morago ga gwe.
Ge ba ba lebile gape, mosetsana
a ema gape a apela a re, »Helang
banna ba ga mosadi e nile le utwa
le patata le lla la reng« Banna ba re

»Kwa gae, kwa gae le patata le lla«
 Banna ba ema ba lattha di thobane,
 ba lema di naha, ba rebeleka, ba
 rebeleka. Monna a foja a be a teta,
 a theba a be a haubama ka lengole.

Mosetsana a be a simolla a
 matologa, a be a sale a ntse mo
 khutswanyane. Se toto sa mosese wa
 gwe se mo ita tlhogo. Di nethe tsa
 gwe di bowa ~~ka~~ fa ga upi le
 hgorihgori. Banna ge ba ne thathatha
 ba pithele naga no mpeile le motho.
 Motho a ne, »Banna motho o ite«
 motho a ne, »ntate nemphejane« Ba
 ba ngwe ba ba le baba di thobane
 tsa bona ya ne ge ba ne ba lebitse
 fo bona pale ga be go senyegile. Go
 sepaletse ruvi motho a ne, »Di ile
 monna motse hoo. Matie ga o tsenellwe
 ne tta bolawa ke batho. Ba be ba i
 hetla go pithele kwa mutseng. Di
 hgori tsa tse na pele, bona batla

Morago. Bora mosetsana ba itumella ge
 ba bone di kgomo tsa bona le
 ngwana wa bona. Ge utse ba
 itumella ngwana wa bo le bana
 ba gagwe. Ba be ba bona go tta
 bana ba bangwe. Masetana a
 be a ne, Banna he ba kwa neng he
 una teng kwa he nyetsweng teng. Motho
 a be a se, Bakgonyana le tlele pila
 he gona fa bo na tswalla lona fa
 Banna ba o ba be ba una
 malatsinyana. Ba be ba une iwa tsela
 gore ba tsamane ba tla tle balata
 mosadi o wa bona ka malatsi'a ma
 ngwe, ba ne ba santse ba mmona.
 Ge ba fittha kwa bona ba bolela ka
 mo ba tsamileng ka teng. Le ka moo
 ba laetsweng ka teng. Kgosi ya bo
 ya itumella. Ka mosho ya ntsha koloi
 gore e o taya ngwetse le di kgomo
 tsa bogadi di le Masome a ma bedi
 le pitse di le lesome. Ba di isa

Mme tsa mogelwa ka tthotto le thabo.
 Batho ba una malatsi gape & ba ise
 ba fi we tsela gore ba tsamae. Kwa
 morago ga sebahanyana & ba a
 tholelwa tsela. Mme ba fiwa
 mepago. Ba laisa di-lotsa bona le
 bana ba la isiwa mo koloi ka
 thabo. Batho ba bangwe ba buledisa
 koloi-go eboella kgakala. Ba ba
 ngwe ba tsamaya go bona kwa
 ngwana a nyetsweng teng gone le
 bona ba tle ba go itse ge ba rata
 go etela teng ba tle ba seke, ba pall-
 pallwa. Go tloga go janong
 metse e me bedi e ya itsane ya
 gisanya ya thusanya ba heng la
 bona ba bona. Ba ratana

J. S. R. Masiangoako

Mosimane a tsala ngwana

Go no gona le mosimane o mongwe a disa di kgomo. Tsatsi le lengwe a be a tshola ngwana. A be a mo inela seithaga mo sethareneng sa mopipi le mo kgophu. A be mo gamela mafyi a di kgomo a sathe a isa mafyigal. Ka mosho o mongwe le o mongwe a re ge a ya ho ene. a tshotse mafyi ha kgamelo. a ~~opela~~ opela a re, » A ga o nko lla tse tsanyana tsa, a ga o nko lla tse tsanyana tsa. Ngwana a thare sa mopipi tse tsanyana tsa. Mopipi le mo kgophu tse tsanyana tsa.

Ngwana a be a re. » Ngê, ngê ngê. A be a pallama a monosa mafyi. Ge a se na go nwa. A be a mo nobatsa. A be a o disa. Mantibowa a be a gama. A be a mo tsetsa mafyi, e re a santse a tsamaya fa kgakajana a be a opela a re. » A ga o nko lla tse tsanyana tsa, a ga o nko lla tse

tsanyana tsa, ngwana tthane sa mopipi
 tse tsanyana tsa mopipi le mokgophu
 kgophu tse tsanyana tsa « Ngwana
 a be a ne, »Ngê ngê ngê«. A be a
 pallama a monosa mafyi. Ge a sena
 go anwa a be a morobatsa. A be
 a ya ka kgamelo e sena sepe. Mma gwe
~~ma~~ ba mahala gore mafyi a ka
 mosho le a mantsiboa a ile kae. Ge
 ba a mo tsa gore a ile kae. A be a re,
 »A tshologile«

Ka mosho kgaitšadi a be a mo
 ratela. Ge a sena go gama o bona a
 tsaya kgamelo ya mafyi a ya kwa
 sekhung se sentshontsho. Ge a se le
 bile guttwa a apela a re, »A ga o nko
 lla tse tsanyana tsa, a ga o nko lla tse
 tsanyana tsa ngwana tthane sa mopipi
 tse tsanyana tsa mopipi le mokgophu
 tse tsanyana tsa « Ngwana a be a re,
 »Ngê ngê ngê«. Kgaitšadi a hipelwa
 ke di tšhego. A be a pallama a mo

nosa mafyi. Ge a sena go nwa
 mafyi. A be a morobatsa. A be
 a mo tlogela ene a o disa di kgomo.
 Ge a sena go tsamaya kgaitsoadi a be
 a tsaya ngwana o le a ya le ene
 kwa gae. A fete a mo supetsa mma
 gwe, a re. » Mma ngwana wa Abuti
 he eo, ke ene a utseng a fetsa mafyi.
 O na a mo pithele mo sethareneng a mo
 dinetse senthaga.

Mmagwe a be a re, » Mo tise
 kwa re mmone, ngwana o. A be a
 mona mma gwe. Ba be ba tsamaya
 baya go mohapela mafyi kwa go
 ngwe. Ba fete ba mo nosa. Mantsiboa
 ge mosimane se na go gama a be a
 simolla a opela a re, » A ga o nko
 lla tse tsanyana tsa a ga o nko lla
 tse tsanyana tsa, ngwana thare sa
 mopipi tse tsanyana tsa, mopipi le
 mo kgophu tse tsanyana tsa. Go
 une go re tu. A opela gape go une go re

tu. A be a pallama, a fitthela
 mabane e le baloba. A tthakana
 tthogo. A seke a be a itse gore ngwana
 wa gwe o tsewe heeng, ka pro mang.
 A opele, a ba opele, a seke a be
 a a bona sepe.

A be a tsaya maffi a ya gae, a
 e te a nnetse olla jela. Ge a le bile
 fa gae. A be a itthohofatsa. A iphimola
 dikeledi. A be a fete a baya maffi fa
 isong. Ene a be a kotama ka kwa
 go yang mosi. Ge mosi o motsena a
 be a simolla go rothisa dikeledi. Ge
 ba ne, »O llang« A be a ne, »Ga ke lle
 ke bolawa ke mosi« tthoga kwa mosi
 ge. A be a ne, »Ke tta una hae« Mma
 gwe a be a ne, »Ka jeno o tlele le maffi
 malome« Mma gwe a be a motsa a ne,
 »Ngwana go o hae sne malome.« A be a
 ne, »Ga ke na ngwana« Kgaitradie
 a be a ne, »O teng ke mmone mo sethawe-
 ng sa mapipe le mo kgophu« A be

Ke a re, » Ke mmone ka mosho go o
 mo nosa maffi. Nha o mo go bontsha
 tota, a be a re nane, a be a tta a
 matshotse. A fete a re ke e ngwana
 wa go « Mma gwe a be a mo taya
 a mo nosa maffi. Ba mo o tta ka
 maffi go fithela a gola. Ge a sena
 go gola a be a tswa modisa wa
 di namane o thata. Ge a ntse a gola,
 a be a tta disa di kgomo. A tsa
 sa mma gwe mosimane mo go diseng
 di kgomo. Batho ba makala ge ba
 bona ngwana o na a tshotse
 ke mosimane gore go tle yang. Ba
 belaela gone mosimane o e tswa-
 netse ya be e le masetsana. Ma na ba
 fithela le mosimane sebek tota go
 sena peto go.

J. S. A. Masiangoako

Mosadi mongwe o hile a na le ngwana wa mosimane leina la gagwe go twe Dino. Mme e nite a sena gola. E na monna, a be a tswad le Dino le ja batho. A ja batho e le tota. Batho mo metseng e ja ga ufi le motse wa bo. Ba tshaba go tla ga ufi, ha po go eta. Bana ba timela thata le batho ba ba tona. Mosadi ge a ile musimong a nsi, he gore ge a ha bowa o tla re, »Ke thataitawe ke tau, ha po ke dule mo ganong la tau.«

Isatoi le lengwe Dino a be a tswara kgarebê e ngwe e ntle thata. A be a ya le lona kwa gae. Mma gwe ge a e bona, a e rata thata ruri. A be a re, »Dino le ngwanaka kgarebê e e-pila thata ruri, ke eletsa ge o ha enyala. Ja una ngwetse ya me,« Dino a be a dumellana le mma gwe. Janong Dino a tsonela mosadi wa gwe di nku tsa batho, le di phologolo Kgarebê ya hola ya sele entse e re tau.

E re kadi kadi, e tlole le gadima jela. Ge
Dimo a mo libella a be a tshege a nosi.

Isatsi le lengwe ge kgarebê e go
tlole tthola a bona e kgwa le furas-
nyana. A thikhitha ttho go a re, » Banna
mosadi eo ga ise a nkgathe nuni, e tlane
ke tlane o wa kg kotse, kgotsa gone
o tshasitse a kgwa kgopa la mafura ge
a go tthola ». Dimo a bolaya di nku tsa
batho mo naging Ge motho a re. O wa
bua Dimo a be a re, » Monna, monna ke
mang nne, monna, monna ke mang nne.

Ke ya go tthatswa go na jela janong.
janong, janong monna, bua gape »
motho a be a re tu. Dimo a fetsa di
nku tsa batho mo naging gone mosadi
wa gwe, o bo o pithele le rago la gwe
le le ngwe le bina ge a tsamaya. Isatsi
le lengwe ge a go tthola a kgwa kgopa
ya le furu. Dimo a tshega a be a
pitika nosi:

Janong Dimo a be a bolela mma

gwe
~~gwe~~
 gwe gone mosadi wa me o wa kotse
 ka ya he battang ka teng. A be a
 tsamaya a ya go bolela madimo a
 ma ngwe gone o na le mosadi o a.
 kotseng thata. Ge a go thola o kgwa
 mafura fela. Madimo a mangwe a ttha
 hanathogo ge ba bona. Dinno a ba
 bolela jalo. Madimo a be a raya
 Dinno a re, »Re tla tla morago ga
 ma latsi a ma bedi«. Dinno a be a re,
 »Ke tla tla he le bita gone le tle le seke
 la timela«. Ge a tseba hwa gae a be
 a fete a bolela mma gwe gone. Madimo a re
 a tla tla fa morago ga malatsi a ma bedi.
 Ka moshogwe Dinno a ile go tona.
 Mma gwe a be a bolela ngwetsi ya gwe.
 gone morago ga malatsi a ma bedi o
 tlele go je wa. Mma tswala gwe a be
 a mologisa le ano, gone a tle a phele pila.
 A be a moraya a re, »Kesa di thola e
 re ge di le dintsho. O disile me o tsee
 bupe ba teng, o bo tsee. E re ka

moshō o bo o tsamaya. me eve ge o tswa
 ka hgorwana. O Khuetse bupe bo
 moganong. « ~~Kra~~ Kganebê ya etša jalo.
 Ka moshō ya simolla go ya kwa a bo.
 Ge a tšolela ka hgorwana a be a
 khuetša bupe bo le. Ge a ntse a tsamaya
 a be a kopa le ledimo le lengwe, le be
 le ne. » A ke wena mogatša Dimo.
 Kganebê e be ne. » Nyaa ga se ma.
 Ledimo le be le ne. » Go tšhola a be
 a k go tšhola, a ntsha sehuba se sentšho.
 Dimo a be a ne. » Ga se wena ruri
 tsamaya o tšoge fa ga ke o rate go go
 bona.

Mosetsana a be a tswella pele. Dimo
 e ne a ya kwa matswala gwe, ge a
 tsena kwa teng. A be a jeta a botša
 marago Dimo gone ngwetši e kae. Mosadi
 mogolo a be a ne, » E ile kgale. » Ledimo
 ge le tšoga la ete le itita di nethe ha
~~maoto~~ Marago ka di nethe. A siane
 matšhomola pelo. La siana go fitšha hoo

A mangwe. A fete a a ba bolela gore ba
ne, »O ile e setse ele sebaka a utse a tlogile«

Ba be ba ya kwa noheng ba ya go molala
gona. Ge ba utse ba le fa teng fa noheng,
pula ya na thata ko dimo ga noka.

Ge utse ba mo letetse ga bo got a
be a tla a pere kobo a e phutholotse e go
goba kapo e phuphutha. Ge a tlena fo
bona, motho a be a ne, »A ke wena
mogatsa Dimo.« A be a ne, »Ga sena
mo gatsa Dimo, ga sena mogatsa Dimo
mogatsa Dimo o ko gae o wa kotse a
ne pene, o go tthola le fura jela.« Ba be
ba ne, »Gotthola, gotthola.« A be a gotthola
a kgwa sehuba se sentsho. Motho a ne, »Ke
se lo mang se ose, feta, ga ne tatl batle go
go bona.« Ge a sena go tshela noka ya
tlala le tsilla ga se lego bonala kata
e menogana le noka. Go tthola legadina
jela. Kganebe ka kwa boseja ya be e ema
e tthapa e tshola mosidi o munga o
tshotse. A be a ne, »Ke una mogatsa Dimo.«

A be a gotholu, a kgwa khopa ya
 mafura. Madimo a utwa bottho
 Ge a ne he ya tsamaya a potse hobo
 o felle fithele le rago la gwe le tetesela
 le nosi, le tthesela yela. Madimo ge
 ba bona a tsamaya. Ba be ba itatlhela
 mo nokeng. noka ya ka bona kwa
 tase. Ba bolawa he noka. Kgarebe ya
 fittha kwa gae, ya bolela ka mo e neng
 e phela ka teng. le ka mo e tlheng ka
 teng. le go itsisi batho gore Dimo o bolailwe
 he noka. Ga tthe a phela. Batho ba
 itumela go utwa gore Dimo o sule ga
 tthe a phela. Motho a re, » Banna re
 tla ikhutsa ge e le gore he nete tota «
 Motho a re, » Wa re sekeneputsa se o
 sa Dimo se sule, Amaruni re tla
 ikhutsa, le dilo tsa rona. Ga re tthe
 re le batho re di phologa go tsa gwe «
 Kgarebe ya ya kwa mma gwe, nne
 mma gwe a itumela go bona ngwana wa
 gwe.

J.S.R. Musiangoako

Mosadi le ngwana wa Mosimane.

Mosadi mo ngwe o hile a ma le ngwana wa mosimane. Mme mma gwe a sa rate ge a ka nyala. Mme mosimane eo a ratwa ke basetsana thata. Tsatsi le lengwe mosimane o a be a etelwa ke basetsana ba bararo. Mme gwe a fete a ba apela dijo a di thakantse le setthare. Gore e bosigo, basetsana ba bipelwe.

Bosigo ba be ba ya go lala mo ntung e ngwe le lehan le ba neng ba le ets etetse. Bosigo ba senya ntlu ka masepa le meroto, gore o fithele ntlu e nkg a sebudu.

Ka mosh o mma gwe ge^a ba botsa gore ba letse yang. Ngwana a re, «Mma re letse ne sa robala nuni; Re sentle ntlu ka masepa le ka meroto. Ntlu e ya nkg a» Mme gwe a o mana thata. A be a ba buledisa, a ela nuni le bona kwa bo.

Ge mma gwe a le bele tse gore ngwana o tla tla ka pele. A sehe a be a tla.

A le bella le tsatsi la be la phirina. Ka
 mosho a le bella, beeke ttheke, beeke
 ttheke. Kgwedita, Kgwedita. Moma gwe
 a be a ittosa a ya kwa bo basetsana
 ba o. Ge a tsena kwa teng. A be a ba
 naya a ne, » ~~Ke~~ Ke batta ugwana o
 etitse mono. mme ga ise a hobe « Ba be
 bu ne, » O hae, a wa mmona janong « A
 ne, » Ga he mmone « Ba be ba ne,
 » Tloga mo motseng wa vona o tsamaye «
 Mosadi a be a ne, » Se nphelweng
 he pelo. Apang metsi, e ne ge a bela
 basimane ba makan ba ine di atla tsa
 bona mo teng wa ha ke tlas mmona
 fela « Ba be ba apo metsi ge a bela
 basimane ba be ba via di atla tsa
 bona mo teng ga ona. Ge wa gwe
 a fittha a sia sa gwe, sa be se
 tleboga. Mma gwe a be a ne, » Ugwana he
 he o « A be a tsamaya le ene ba ya
 gae. A be a fete a monyadisa ka hako.

J. S. R. Musiangoako

Mosadi a sena bana

Go hile ga bo go na le mosadi a sena bana. Tsatsi le lengwe a be a tsamaya a o anega momela kwa masimong. Be a utse a o anegile, ga be go tta nonyane. E fete e thobola thobola momela o le. Mosadi a be a re, »Nonyane e maswe ya une, e njelang momela ke utse ke sena bana.« Nonyane ya be e re, »O o kgetta matthane a mogwagwa, o fete o a lo hile mosefalaneng. A tswa bana.« O be a tsamaya a o kgetta matthane a mogwagwa, a fete. A loka mosefalaneng. Ka mosho a fithele matthane a fetogile bana, ba le batlano, wa mosimane a le mongwe. O mongwe wa basetana e le segole. Ba una ya ba ya tswa basadi ba nyalwa. Ga sala wa segole ke ene a sekeng a nyalwa. Tsatsi le lengwe ge wa segole a utse a kopa byalwa mo ntung e ngwe. Motso o mongwe a be a moraya a re, »Go batlwang mo mantung a

batho le utse le le bana ba megwagwa. «
 A be a tswa a siane thata. A be a fete
 a tsema fo mo go lowe, a fitthela a fela.
 A be a opela a re, » hantse le fela-fela mo
 ma uttung a batho. » Bona batho ba re, » Re
 bana ba megwagwa. «

A be a ya ho bona ba botthe. A
 fete a ba bo lela ka moo batho ba buang
 ka teng le bona. Be mma gwe a uttwa
 gone ga tse bana ba gwe ke bana ba
 megwagwa. A ya le bona gone ba
 di dimale, ba thogele kgang eo. Bana
 ba uttwa botthoko. Bana ba be ba
 bo ela kwa sefalaneng. Be ba sebile ba
 be ba swa mma bo a uttwa botthoko,
 a be a tsamaya a o hgetta matthare
 a megwagwa gape a fete a lobela
 mo sefalaneng. Mme ga seke ga tswa
 sepe. Matthare a o mella, a seke a
 thusa mo sadi sepe. Mo sadi wa batho
 a be a ithoboga, a ite wa ke lefatsho.

J. S. R. Masiangoako

Mosadi mo ngwe o hile a swela ke ngwana^{wa}

Isatsi le lengwe mosadi o hile a be a
 lema kwa masimong, kapo a thatgola.
 Mme o na a sena melegile. Isatsi le lengwe
 ge a utse a thatgola a belege ngwana,
 pettwana ya be e mo wela o dimo atthogo
 ya mmolaya. Ge a sena go swa. Mmagwe
 a seke a itse gove o raya monna wa gwe
 a reng. Ge a utse a maketse, ntsi ya be
 e tla e jete e nwa madi a ngwana.

Mma ngwana a be a tsebela ntsi e o.
 a re, » Ntsi e maswe yanne. E nwang madi
 a ~~wa~~ ngwanake a bolailwe ke pettwana«
 Ge a utse a etebetse. Nonyane ya be e
 phamola ntsi e o. Mosadi a be a tsebela
 nonyane e o, a re, » Nonyane e maswe yanne
 e kometsang ntsi; ntsi e nole madi a
 ngwanake a bolailwe ke pettwana« Ge a
 utse a etebetse, segotsane sa be se
 phamola nonyane e le, Mosadi a be a
 tsebela segotsane se le a re, » Segotsane
 se se maswe yanne, se phamolang

Nonyane, nonyane e hameditse utsi, utsi e
 uole madi a ngwanane, a bolailwe ke
 peltwana. Ge a utse a se tebetse sa be se
 tshela noha. Mosadi a kwata thata ya ba
 ya nete o tla phat phatogana ha
 bogare.

Ge a utse a le moseiding, a be a
 go pola ngwana. Ge a tsena ja tshimong.
 A pithele. Magaha be a jete ngwana ole.
 A thothosela gore o ho o pithele di rope
 tsa gwe di bina di nosi. Mangole a
 gwe a itana ruri. Ge a gopala gore
 monna wa gwe tla fete a mono raya
 a rung. Ngwana o sule, mme ga a go le o.
 A be a loga leano, a be a tshela
 metsi mo modutwaneng a be a o thiba
 sentle. Ge a tsena kwa gae a be a fete
 ala, a be a o robatsa. A be a ya le di
 tiro tsa gagwe. Monna ge a re, »Mma
 ngwana o kae« A be a re, »O robetsa«
 Ge a sena go tshola, monna a botsa
 gape gore, ngwana a gaise a tsoge.

Mma gwe a re, » O ntse a robetse «
 Monna a be a re, » Ute he e go
 motsoa « Mosadi a re » mo lese ge a tla
 tso ga, o tla tla a utswenya. O ntse o
 mo tshaba go motshola « mo tlogile «
 Ge ba o robala bosigo, ngwana a be
 a ise a tso ge. Mogare ga bosigo,
 modutwana wa be o tshologo. Metsi
 a e lla le di kobo. Ge a gatsetsa
 monna. Monna a re, » Tshikhi ngwana o
 notile ne « Mma gwe a re, » E o notile
 bodiba he bo boeme mo di phateng «
 Monna ge a re wa fetoga a be a re,
 mo metsi ttabu. A tloa gore a ragele di
 kobo kwa kgakala. Ge a tshuba mollo
 a pitthela ba robetse le modutwana, a re,
 » Se he eng mosadi; ngwana o kae. O
 jebure he eng, Ge o tla re robata le
 modutwana jana. Ka na mosadi o ga
 siama ruri, O tshobata le modutwana,
 ngwanake o kae, Ke go na une, he nyetseng
 nyetseng e ya dibing, Metsi a ga tsetseng

Ka ne ka ramphejane, ntate le ngana o
 tla mpolola hwa ngwana a leng teng «
 Mosadi a tswena he mala a
 sehe a be a lekana he manno nuri. Ka
 mo monna a neng a gahetse ka teng.
 Mosadi a be a re, » Ntata he le ofile ja
 he bileng he pallwa he go go bollela gore
 he nileng ka ngwana nuri ntata « Monna
 a re, » Bollela ya nong he ise he go betse.
 Ntate sekati o tla bollela hwa ngwana
 a leng teng « Mosadi a re, ~~ieo, ieo,~~
 » Ieo, ieo, ieo, he ya kae wee, he &
 bonwa he mang wee. A lla go tthomola
 monna pelo « Monna a be a hutsajala
 ge a uttwa mosadi a lla, selo sa
 mahutsana. Monna a be a re, » Di dimala
 mma o bolle fela gore ngwana o kae «
 mosadi a bollela monna gore ngwana
 o jelwe he magakabe, ^{ke} mo robaditse
 ja setha setthareng. Monna a re, » Di
 tthogele he kati e go tthagetseng Mma «

J.S.R. Masiangoako

K32/13

Dimo le mosimanyana

Isatsi le lengwe a Dimo o hile a hepa mosimanyana gore a tle a mo disetsa di kgomo. Mma gwe a be a raya Dimo a re, » Ge ngwanake a o go disetsa di kgomo o tta bo le boga ha eng« Dimo a be a re, » Ke tta bo mo le boga ha kgomo le namane. A ha a di ra leano la go mo ja ge a ha mo amogela« Mma gwe a be a dumela gore mosimanyana a ha o disetsa.

Mma gwe a be a bu etsa mfago wa di tlo. Ba be ba tswela pele ba tsamaya. Kwa pele Dimo ge ba tsena ja uoheng a be a tthapa. Ge mosimanyana a re wa tthapa, Dimo a be a re, » O tthapa, tthapa o jang« Mosimanyana le ene a be a re, » O tthapa, tthapa o jang« Dimo a be a re, » Ge he je mfagonyana wa mma go« Mosimanyana le ene a be a re, » Ke tthapa, tthapa he e ja mfagonyana wa mme« Dimo a be a re, » Mtate lengana o hile

wa bona mosimanyana a tswarwa ke
tla « Dimo a be a ntsha thipa a re, » « Kha
go tthaba, tthaba ka thipa ge o sang
kutoe » Mosimanyana le ene a be a ntsha ya
gave a re, » « Le una, » ka tthaba, tthaba
ka thipa ge o sang kutoe »

Dimo a gahalla mosimanyana. Ba
be ba tsamaya go tsena kwa matseng
wa Dimo. « Le le ba tsena Dimo a be
a tshoga, tshoga a re, » « Mma ke bone
mosimanyana ya seng botthale, ke morogo
wa ka » Mosimanyana a be a ntse a
utweletse gore ga tweng. Ba be ba
monobatsa le basimanyana ba bangwe.
Ene a robala ka kwa thoko ka kwa le
botaneng. Bosigo bo bongwe Dimo a be a re
raya mma gwe a re, » « Re tswanetse re tle re
bolae mosimanyana. Re tla mma gwe re
o re o timetse » Mma gwe a be a re, » « Re
tla mbolaya jang, ka gore o robala le
basimanyana ba bangwe » Dimo a be
a re, » « Ke tla tthaba pro bosigo, » « Me he

tsaya madi a eona ke a gasa mo di leobong
 tsa mosimanyana eo. Mme e ne ha mosko
 ne ya bolaileng poo e le ene. o tswanetse
 gone a bolaiwe. Mma gwe a dumela.

Mosimanyana a be a utse a utswelutse
 ge Dimo a b o lela mma gwe. Bosigo boo.
 mosimanyana a nahanya le mosimane. o
 mongwe wa gae. Bosigo bo uneng Dimo a
 nile o tla phakela a selwa. Ge letsatsi le
 se tse le tla thaba. A be a thanya a
 be a tsaya thipa ya gwe a be a thaba
 poo. e a di beletsa madi. Ge a fetsa go a
 dibelatsa mosimanyana o le a be a tsogile.
 Dimo a be a pallwa ke go emela. A be a
 nna modimo ga le ngetana le a uneng a
 dibeladitseng madi ha lona. Ge a utse a
 le mo sakeng. Di kgomo tsa be di lwa. Ge
 a utse di lwa. Mosimanyana o le a be a ne,
 »Dimo tshaba hoo di kgomo tloge di go
 gata« Dimo a be a ne, »Ga di kake«
 Ge utse di kgomo di tswetswelesanya, tsa
 be di tla uttha Dimo. Ge ba utse ba di

le beletse, tsa tla di kgatthameditse, ge
 Dimo a re, » O wa tshaba madi phasha «
 Marago a Dimo a tletse madi: Mosimanyana
 a be a re, » Dimo hoo o tswa madi ka
 marago, kapo o phyege madi ga heitse «
 Ge a re o leba kwa gare ga lesaka a
 be a bona poo e suk. Mosimanyana
 a be a re, » Dimo o bolcile poo ke e, e
 suk «. Go tloga fo mosimanyana a be
 a bollela Dimo gore yang ene o ya kwa
 a bo. A ka sehe a kgonna go ma le
 batho ba ba yang batho. Dimo a re gore
 wa mothibela, mosimanyana a gana.
 A be a wela motseleg ka e o nako.
 Ge a tsewa kwa gae a be a fetsa bollela
 muna gwe ka mo. Dimo a neng a mo
 tshatse ka teng le gore o na a rata go
 irang ka ene. Muna gwe a utswa
 bolloho fela a sehe a itse gore a ka
 irang ka Dimo.

J. S. R. Masingoako

Momma le Mosadi le ngwana.

Bogologolo go hile ga bo gona le momma
le mosadi ba na le ngwana wa
motosi mosetsana. E le ene fela ngwana
wa bona. Fela batho ba na ba ne
ba lema kgakala le kwa le gaeng la
bona. Tsatsi le lengwe ngwana a be
a raya mma gwe a re, "E ne ga a
tswanelle go tla lego boela kwa gae
tsatsi le lengwe le lengwe" Janong
mma gwe a be a mofaya a re "O
rata gore o i seng" A be a raya
mma gwe a re, "O rata go lala kwa
masimong".

Mma gwe le kragwe ba be ba
modumella gore a ka lala masimong.
Lege a kalaba a boifa. ba nile go tla tswa
mo ene. Ge bo mma gwe ba sena go
tswaya, mosetsana a be a pa di nawa.
Ge a tse a di a peile a be a utlwa - go
tsofile kganuru ya phefo e kgolo e
utlwagala ka le tshaka la mabele. Ge phefo

e sena go feta a be a bona Mosadi mogolo
a na le mosimanyana. Ge ba tsena
ba be ba modumedisa. Mosetsana a
tshoga thata gore o be o fitthela a sale
hanwe ke nanno. Mme a gopola tšoko
lejoko la mma gwe le kragwe.

Mosadi mogolo a be a moraya
a ne. » Tshola pitša e o ne je ne bolaiwe
ke tlata e kgolo thata. Ke sa le ne ja ha
mosho ke ha moo. « Mosetsana a be a
ba tsholela. Mosadi mogolo a be a moraya
a ne. » Tla ne je le wena. Mosetsana a be
a ne. » Ke tshotse ke jela thata matshegare.
Janong ga he batle go ja. « Janong naho ya
gorobala ge e fittha, mosadi mogolo a be
phutholla morini a pesa mosimanyana
le mosetsanyana o. Ba tsenya Mosetsana
ja gare ga bona. Mosetsanyana a seke a
tswana boroko ha lebaka la go tshoga.
Bosigo a be a tsoga a tshabela kwa
gae. Ge mosadi mogolo a thanya a fitthela
mosetsanyana a ile a se o jagare ga bona.

Mosadi mogolo a tthahana tthogo a seke
a itse gore go rilengfela.

Mosadi mogolo a ntaha thipa ya
gwe a e tona gore a mo mete ha eona gore
o tsamaya ho kae. A e honopa, ya tsepa
fa pele ga gwe. Mosetsanyana a e potologa.
Mosadi mosadi mogolo a e tsaya gape a e
honopela kwa pele gape, ya tsepa fa pele
ga gwe gape. A e potologa, a be a fittha
kwa gae. A fitthela bo mma gwe ba
tswerehe boroko bo bo tona. A
kohota a ba lapa. La bofelo a be a thuba
le bati. Ge a se leba kwa ntle a
bona thipa e tsepa fa kgorwaneng. Mosadi
mogolo a tswarisa bo mma gwe kgatedi.
Mosetsanyana a re ke bitsa bo mma gwe
ga seke ga thusa sepe, a re ke ya ba
lona, di tsebetse, go seke go thusa sepe.

Ka bofelo mosadi mogolo a be a mo
hgaola tthogo. A e baya fa kgorwaneng
mele wa gwe a baya fa mojako ga
ntle. Ka mosho ge bo mma gwe ba

tšoga ba fithelela mele wa ngwana a.
 bona o le fa mojako ga utlu. tthogo
 lona le kwa kgorwaneng. Ba tšwarwa
 ke senyetse, ba tšietsega mo go tšhosang.
 mo ba bileng ba pallwa ke go bolela
 batho gone ngwana wa bona o bolailwe
 ke eng. Ge ba gopola e le ene ngwana
 wa bona a nosi, nosi. Ba thikhithi di
 tthogo. Motho a ne, » A wa ne ke ene
 tota, ga se o sele, mo lebele tthe pila, ka
 go ngwe ga se ene. Motho a mo ohomele
 a be a mo homele. A ne, » Ruri, nuri ke
 eye ngwanake ga he ne tše, ke ene «
 Ba gopola lefoko la mabane le ba le
 nmoletseeng, gone le ge a ka tthagelewa
 ke tšietse o tta bona ka nosi, ka gone
 o intsetse ngwana wa se ganana ya
 ga une go uttwa ba golo ba gwe.

R. J. S. R. Masiangoako

Mosimane le Kgomo K32/13

Go hile ga bo go na le mosimane o mo nqwe,
 lenia la ga gwe go twe twe he Raditokana.
 Bo mma gwe ba ne ba sa mo rata
 rate. Ba ba tta go mmolaya, tsatsi le
 lengwe ba mo tshela setthare mo bogobeng.
 Kgomo e nung a e disa ya mmolela gone
 bo mma go ba go tsholetse setthare mo-
 bogobeng. Kgomo ya moraya ya ne, » Ge o
 tsena kwa gae o sehe wa ja, o ha ja
 bogobê bo bonang le setthare«

Mma gwe ge a ^{re} o mofa bogobê, a be
 a ne, »Mosimane o tswanetse gone fa gongwe
 gongwe a ne a lala le tala« Mma gwe a
 mahala thata ge mosimane a tthotse a
 sa ja, mme a ne, ga ja je. Mma gwe
 a mota gape gone molato he eng.

Mosimane a molela gone mosimane o
 tswanetse gone a ne a lala le tala. Ka
 mosho gape ba be ba mo tshela setthare
 mo di hobong, Kgomo ya mmolela gone
 bo mma gwe gone ba mo tsholetse

sethane mo di hobang. Ge o tsena kwa gae
o seke wa para di hobo. Mma gwe ge a re
wa mo alla, Mosimane a re, "Mosimane
o tswanetse go une a lala a sa para di hobo."
Mma gwe a gahala thata ge bona ngwana
wa gwe a mo thalefa. Mma gwe a be
a belaela mo kgomong e gore he eona
e holela mosimane eo.

Bo mma gwe ba be ba laletsa batho
gone ba tlo bolaya kgomo e. Ge ba
fittha ba be ba tthathele kgomo e mo
saheng. Ge ba ne ba e tswara ya be
e suttha e tshaba le mosimane a e
tswara ha mogatta a saia fa morago
ga eona. Banna ba mahala, ba sele
ba thikhitha di tthogo. Kgomo eona e
fetthile leole, le utse motshana, e fenne
mogatta. Go utswala tthako tsa eona
fela di utse di ne thatha, thatha,
thatha, thatha. Batho ba be ba bowa
ba se gopela sepe sa molemole.

J. S. R. Masiangoako

Ngwana wa Mosimane.

Mosadi mo ngwe o kile a be a na le
ngwana wa mosimane. Tsatsi le lengwe
a be a wela mo noheng. Mme go lela mo
metsing. Tsatsi le lengwe a be a tswa mo
metsing a ne o ya gae. A be a tsamaya
fela a timela, a sehe a be a bona tsela
e yang hwa gae. Ge a utse a tsamaya
a tsema fa utlung e ngwe. A pitthela
mosetsana. Mosetsana a be a moraya a re,
»Ntate o ja batho, ga he itse gore he tla
dirang ka wena« Mosetsana a be a
tsholela kgetse ya sukini fa fatshe. A be
a a pittha mosimane o le.

Ge ntata gwe a tla, a pitthela sukini
e tsholetwe fa fatshe ntata gwe a kwata.
A be a tsamaya. Ge a sena go tsamaya
Mosetsana a be a raya di tshoswane
go re di e sele. Di tshoswane toa e sela
e tthe. Mosetsana gape a be a tsaya
pala monwana ya ntata gwe a e &
latthela mo metsing. Ge ntata gwe a tla

a pithele pala monwana boya gwe e
 se o. A be a e bota mosetsana gore
 o e dutseug ka eona. Mosetsana a re, » Ga
 ne ga itse gore o e ile ka e. O e bone ge
 e utse e le modimo ga tafole. » Ntata gwe
 a be a tsamaya ga a sena go tsamaya.
 Mosetsana a be a raya segogwana
 a re, » Tsena mo metsing o utse pala
 monwana ya ntate. » Segogwana ba
 be se entsa.

Janong mosetsana a a be a raya
 mosimane a re, » Pana di fene tse o mo
 hariking e o. » Mosimane a be a di
 pana. ge a sena go di pana. A be a
 tana le mosetsana mo hariking le mosimane.
 Ba be ba tshaba ba tsamaya. Ge ntata
 gwe a tsena kwa gae. A pithele go sena,
 o pe kwa teng. Ge a re, o tshola
 kariki a pithele e se o. A be a tsena
 mo motlhaleng wa karabi. A siana
 thata gone. Fa gatang teng. O pithele a e
 pile mesumana e ka emang metsi.

Lenole la gwe o fitthele le ~~ntse~~ utse mpana,
 le ile go dimo g dimo. O le bona o le kgakala.
 Mosetsana mo karibung ge a re wa ga dima
 a bona levole la utata gwe e utse mpana
 le dule ka di tthare. Mosetsana a be a raya
 masiwane a re. » Go sepaletse utate o wella.
 Ga he itse gone ne tla i nang tota « Utata
 a tte a jete molato a o feditse. A sa gahala
 sagakala a re i o.

A kgalemela a santse a tsamaya fa
 kgakajana gone karibi eo, e ya kae, e
 pe gile mang, o ya kae. T nite ge a re o
 e tsware ka lotwana. ~~a be~~ Mosetsana
 a be a latthela kalanyana ya setthare.
 Go be go mella sekwa se sentshontsho
 se mo thibella go feta. A be a boela
 kwa gae a o tsa selepe. Ge a tso se tsaya,
 a be a fete a tse nlla sekwa a sekgekgetha.
 Ge a setswa ka kwa. A be a thibologa ka
 le belo. Ge^{ba} utse ba re, ba tsamaya ba
 bona levole le fetthile le utse leresane.
 Motho a be a re. » Gona, gona nuri

molato o boleletse bengwe ka nahonyana
a be a ba tsena a ga lefile. A thu thufetse
e le tota «

Ge a ne o tswara karithi;
mosetsana a be a kgwa mathe. Go be
go tswa tswa naha e tshetse le taita.
Seo sa mokgalabye se be se bowa se
siane thata se o tsaya di kgamelo go
tlo ga metsi. Ge a le bile fa gae fela ya
ma pang ya leitho. A be a ne, ~~thokhi~~
thikhi, mosimane wa maloba. A be
a ne, » Ke me ke tla be ke se lejankho
nuri « A ya mo metung, a ne, ~~Kgenkgepho~~
» Kgenkgepho, kgepho, ka sekgapana
sa me. Kgenkgepho, kgepho ka sekgapana
sa me « Metsi a be a fela mo nokeng
A simolla, mosimane wa majankho
ke ya go bolela ge a ne, o lebile fo bona
fale. Ga bo go tsogile mowane wa
leole le le hibidu, hibidu le ntse
mpana e tshesone. Ke ya go bolela, wa
fithela a go me mangole. Ditheledi

tsa gwe di o kamed Matshoo a reny² ke
ma koto. fa gatar^g teng a senya lefatshe
ke ya go bolela nuri

ya ne ge ba gadima motho a re,
bosedl bo sena mahube nuri, ke eng
se se thang nuri. ya ne ge a ne,
o tswara kotwana la Karahi.

Mobetsana a la tlhela ~~ke~~ kgaragana
ya tsetho. Ga mela tsetho e tsitsibanyang
mele wa motho. Monna mogolo a re,
thikhi. A lata garawe ho gae. Ge a
siane, wa fitthela a gata hantha tsa
menwana. A siane la go swa le go phela.
Le para la gwe, wa fitthela e ke te ke
la mpye a siane a tshaba mpya nuri.

A ba tla a ntse a nile ka lebelo. A fete a
o hulumetsa garawe mo se tsethong,
a tthagola pata e, ka fetang ka eona.
Ge a fetsa tsetho go e tthagola. A be a
wela mo motthaleng ka lebelo. Ge a ba
le bile ba be ba tsena kwa bo
masimane. Ba be ba opa mohgosi

ba ne, »Thaleletsang kwano re ya swa ne
ya nyelala.

Batho ge ba re, ba tawa mo
mathung, ba bona monna a tle a
ja naga ka mono. Motho ge a re,
»molato heng« motho a ne, »O sa ntse
o bua monna, o bona motho e le o.
A tla a fuputse ka selepe, le garawe,
le ditse. kgamela« Motho a mo fomisa
ka thobane e tla. Motho a ne, »Mogala
o mo uho ywa kgomo« Motho a ne,
»Bona ho he se go jose ka lettapa«
ya A itaya kgamelo ya be ya re kwa
phemphelethe. A be a fithele a jile
molato a o feditse sebo sa ledimo le
ja batho. Batho ba phatlalla, ba ba
kgotlakana ka nako. Motho a ne, »Mtate
le ngana« Motho a ne, »Mtate ramphejane«
Motho a ne, »le a mo lesa ne« O mongwe
a ne, »le wena mo tswane«

Ga tlhaga Mosumane wa
moswaetsa a mo fomisa ka feisi, a seke

a be a hata ka morago. Lekau la mo
 latthela kgaragana gore, a fe a wela
 fa fatshe. Mohgosi wa uttwa^{wa} kgakala.
 Motho a re, → yang mo ene banna ga ana
 tiro re numone. O wa tsebetse a Ge ba
 re ba mohgobokana. Ge a tswara
 sepe ba gatane ge ba tshaba^{wa} pitthele
 ba tthath. tthatta gane jaha marotse a
 maowane. Lekau la mo ika tumetsa la
 mo latthela puwana mohgalabye a
 wela fa fatshe. Batho ba be ba mo
 tswara ka pele a isi a tso ge. Be ba
 mo ja ka mehakata gore le eseng
 thangka a be a e tse.

Ge ba sena go numofa ba be ba
 bitsa mosimane le mosetsana ba le gore
 ba batse gore ba tthaga hae, ene ba
 kopane hae le monna o a tlang a ba
 tsetse eo. Mosimane a be a ipolela ka
 fa ttholegileng ha teng, Janong twetswe
 he mosetsana o na he ene a ~~matso~~

mmabaleitse mo malatsing a ntseng a na
nae. Ge a fetsa go ipolela batho ka mo
a ttholegile ka teng.

Mma gwe a be a re, » I o ngwanake
ga bo lo go timela he setse he itthobogile «
Mosetsana le ene a ba ipolela ka fa a
ttholegile ka teng. fela ba fitthela ba
sa mo itse. Mme monna o na le ntata
gwe, fela a ja batho. Janong mosetsana
a ba tla go hga hgaogana le ene
Batho ba be ba motsa gore a ba
holae ntata gwe, a be a dumela. Ge
ba ne ba hgaola monna magolo
ttho go di lepe tsa pipinega. La bofelo
ba be ba mo nae karaki ya gwe a
be a tsamaya. Mosimane janong a
be a nyala mosetsana o le. Ba nna ka
kagiso le bo matsala gwe. Ledimo le ja
batho la ela nuri.

J. S. R. Masiangoako

7/13

s. (153)

Leboko

15 NOV 1932/13

Poo entsho le Khunou

1. Ba re tthoang tsebe le utlwe Makgalagadi. Go tsogile ntwa kwa tase kwa Kungwane. Go lwa poo entsho le Khunou, ja di tswelang teng-ga go gabe.
2. Go borwa ka matubako ga m le mekwatla eo ga maburu a ga Paul. Paul o eme ja gare ga le batla, o ntse a kwa a re, ge le le banna tthatana he tsaun bona. Ke eo, fela, swang le re ta he eo.
3. E nile & di-goroga ka di tshela matlho. Ka re ga go o tsa e khunwana tsa bo matinahgabo, tsa bo di lla tala, le badisa koma. Ga di gane go-goroga bo si go le tsa makgalagadi.
4. Poo entsho ea khutso hwa tase. Kwa bnganeng, ka re he tse o di a goroga di thamagana. Poo entsho e hopa kwa tase kwa sehgweng sa marena, kwa lebung le le hibe swangana.

6. E rite di a tumela fa sakeny, poo e khunou ea hofa, ea feta, ea tlola mapako, ea thala e ntsho molala. Isa thulana ka di tthogo. Ga too ga ntwa e mattho mahibidu.
6. E rite poo entsho e tshaba e khunou. Mosimane a re, *Thh»Thaang tsebē* le uttwe makgalagadi; go too gile ntwa kwa tthase kwa Rungwane go lwa poo entsho le khunou. fa di lwelang teng ga go gabe.
7. Poo e khunou ea bopa bosigo bo bothe. E rite masa a tla rwele, ea tlola le saka ea lata e ntsho kwa e ileng teng. E rite e khutsa mo gare ga sehgwana ea uttwa e ntsho e khutsa tso kwa tthase kwa *betamong*.
8. E rite di kopana tsa tso lwa, mosimane a khutsa a re fa di lwelang teng ga go gabe go bonwa ka matubako le melhwatta ea maburu a ga Paul.

s. (153)

Leboko

K32) 13

Poo ea Khiti ea Motthabê

1. E tla be ese eona kgatlletle poo ea khiti ea motthabê motthabana a dintwa. Kgomo tsa gago tsa be di a tile go tshelwa. Motthabana a dintwa. O tla di ko tsamaisa koloti sa masepa, o tsamaisa kwatelo.
2. Ea re ge di tloga fa metleka. Di le bile malapa a tsukudu, malapa a manamalla. Ke fithetse theko, a ka motswesa, tse ga di a wa, tse ga di marepetla. E tla be ese eona ene kgaitsoadisa le seipati.
3. Ea re di gangwa tshettha e bolle. Di ee go tshela ka tsibogo la kwena le mohong o thata. Le tshedisang namane tsa me gatelwa tsa bo phusa seleno.
4. Ke fithetse nme mogolo a lema a latlha mogomo a opa di atta. A re kgomo ea ngwanake e le mile jang. Ga e ea lema ea thubanketsana

6. Kgwediboa kgweya e tllahane mmata
 E bogwasi; e bogwasipa
 thamaga. Ke gamile kgwejana
 morakotso. E nile ke tawela ka
 duma, duma. Ka ne, a kgomo ea
 go swa e sena mafyi. Ea go
 angwa ke morwa a bopama.
 Kgomo seha motete seditla sedutla
 mafyi.

6. Morwa nha ikhuna ka marung.
 ka o bona se tladi e se jang. Ka
 tatamala le tsela mo khwena. Ka
 fitlhela magabala o budule. Ka
 tsa sebedi ka lattha ganong.
 E nile ke ga duma ka duma, duma
 Ka ne a more wa go jewa ke di
 kolobé. Di kolobé di le kae. Di
 le gae, di beile matsela
 matshatsharra.

J. S. R. Masiangoaho.
 (Ke ge ke nna kuwa morakeng)

s. (153)

Leboko

Jau

K32/13

1. Ke una tshettha ea maralla sehgwa.
Ke una tau ea sempheteng ke eme, le sa
mppheteng ke eme. Le ttholla bo man mmaeno.
go beelwa. Ke una le bohoboko le le
kwa moretele. Ke utse he ne kgomo
swa, kgomo. E tla ne ge ditilotsana le
ditilodi. ^{ditse mang} Ke na letsa lehubu ka tthogo
^{go tsa mang} ka ralla moretele.
2. Ke pitthetse di tawana le di hotswana.
Ka tthola le kgomo, ka ttho gela motho.
Kgomo ea tthanasela ea isa mpa godimo.
Kgomo ea duduetse, ea ita mogolohwane.
Ka ne. he una tshettha ea maralla
sehgwa, le bohoboko le le kwa moretele.
Ke go letseng, he goletse go ja Mashetta
le mahibini.
3. E tla ne ge di kgwana le di nkgwe di
tletse maraka. Go tla ja mang, ge e
ses una. Tshettha ea maralla sehgwa.
E nile he tooga ka ralla lehubu ka
tthogo. Ka Tsena motthabeng wa di

thamagana

4. Enile he le bele moretele, ka
khutsa, ka be ka khutsa. Sekgwa
sa tsoga modumo, tlapa la wela
bodibeng. Di kgomo tsa kgobokana,
tsa leba kwa le kwa.

Enile he ntsha tlhogo ka sekgwa
tsa pena megatla, tlhako ea
utlwana le lefatshe.

5. Ke una tshetha ea maralla sekgwa.
Ke una tau ea sempheteng, he eme,
le sa mpheteng he eme le ttholla bo
mmaeno go tseolwa

Ke una le bohoboko le le kwa
moretele, ke ntse ke re, kgomo swa
kgomo swa. E tla re ge ditilotsana
le ditilodi di tletse maraka go tla
ja mang.

J.S.R. Masiangoako

end s 153